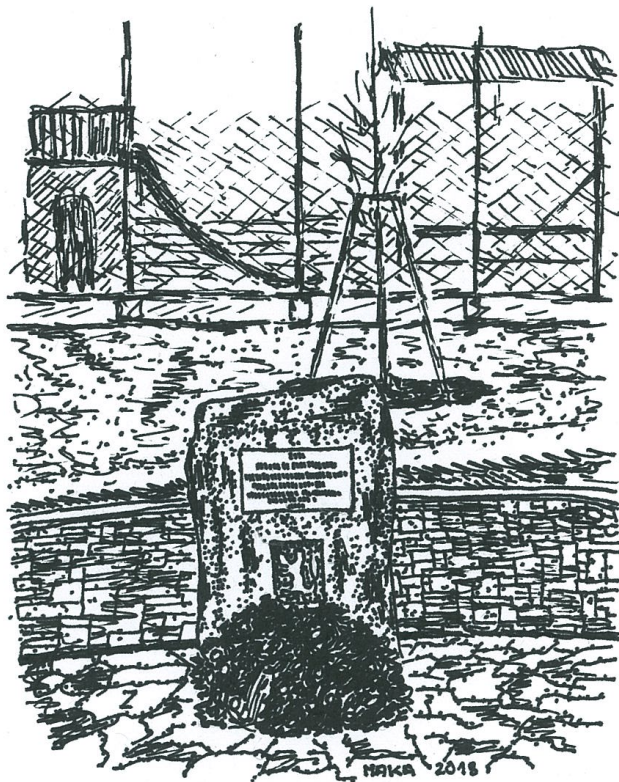

*Památník s pamětním věncem v obci Partutovice, který byl odhalen 28. října 2018,
tedy až po stu letech padlým spoluobčanům v průběhu obou světových válek.
Současně s odhalením památníku byla dětmi zasazena v jeho blízkosti LÍPA SVOBODY.*

Ročník XXXIII./2018, č. 3–4

10. prosince 2018

Oderské vrchy

VLASTIVĚDNÝ ZPRAVODAJ

SPÁLOV 2018

ODERSKÉ VRCHY, vlastivědný zpravodaj – Vychází v nepravidelných intervalech v počtu dvou dvoučísel (případně jednoho čtyřčísla) do roka v nákladu 350 výtisků. – Vydává Vlastivědný kroužek Oderských vrchů ve Spálově, okres Nový Jičín, PSČ 742 37. Redakční kruh: Mgr. Jarmila Mazáčová, paní učitelka Libuše Maršálková, Ing. Josef Vlček, Mgr. M. Richter a Ing. M. Kantor, řídí **Mgr. Jaroslava Šustková, Spálov 142**, tel. domů 556 729 705, e-mail: oderskevrchy@email.cz. – Na tento email, pokud můžete, přihlašujte a odhlašujte: Oderské vrchy – Jazyková úprava: Mgr. Jarmila Mazáčová. – Běžný účet u České spořitelny, a.s., Okresní pobočka Štefánikova 13, Nový Jičín, účet číslo 1766110339/0800. – Tisk: Tiskárna KAEM TISK s.r.o., Sportovní 481, 742 01 Suchdol nad Odrou, tel.: +420 556 736 999, e-mail: info@kmtisk.cz. Roční předplatné 130 Kč, poštovné a balné 30 Kč, při dodatečném vyžádání odběru poštovné a balné 60 Kč, za dvě dvoučísla. Pokud Oderské vrchy neplatíte šekem, ale převodem z účtu, uvádějte vždy variabilní symbol, ať přesně víme, kdo zaplatil. Děkuje.

Obsah

XXXIII. ročníku Oderských vrchů

Šustková J.: Slavíme 100. výročí událostí při vzniku naší republiky v roce 1918 na Spálovsku	1
Mazáčová J.: Ze vzpomínek pamětníků Fr. Šustka a J. Šustka dne 8. 11. 1988	8
Lehnert D.: Luboměř pod Strážnou – výňatek z kroniky Liebhentha	13
Šustek M.: Evidence padlých za 1. sv. války uchovaná v archivech	20
Mík R.: Život vojenský – pokračování	29
Enenkel F.: Staré pověsti Spálova	41
Kolektiv autorů: Rodopisná kronika a záznamy	45
Šustková J.: Jak jsme křtili první CD hudební skupiny Kokeš	55
Šustková J.: Oslavy městyse Spálova k 100. výročí vzniku samostatného Československa	57
Kolektiv autorů: Oslava 100 let a výstavka ve škole	60
Šindler J.: Proslov 100 let vzniku samostatného státu na oslavě v Partutovicích	65
Vlček J.: Československé legie a legionáři na Spálovsku	68
Chytil M.: O putování knihy Discursus juridicus ze Spálova do Ameriky a zase zpět	70
Šustková J.: Tři paní učitelky spálovské školy slavily jubileum	79
Mík R.: Život vojenský, pokračování	81
Brázdová M., Šustková J.: Starý hřbitov v Partutovicích	87
Kolektiv autorů: Rodopisná kronika a záznamy	96

Vzpomínky Františka Šustka, Spálov 42

Narodil jsem se v lednu 1932. Když jsem nastoupil do školy, začala okupace. Mnozí učitelé opustili české školy, spálovský řídící učitel odešel do Hranic, do tehdejšího protektorátu. V pozdější době se mělo vyučovat v německém jazyce. Tenkrát se proti tomu postavily matky. Některé matky byly zavřené. Později začalo vyučování v českém jazyce. Začátkem roku nastoupila p. učitelka Františka Šustková (sestra p. učitele Františka Šustka čp. 21) a p. učitelka Marie Klimešová, která se provdala za Františka Haubelta. V naší obci působila dlouhá léta. Vpomáhala i jako důchodkyně. Vychovala tři generace žáků. Byla velmi oblíbená. Moji rodiče byli František a Anežka Šustkovi. Mými sourozenci byly sestry Ludmila a Marie. Nejmladší bratr Ladislav zemřel ve třech letech na tetanus. Jako děti jsme pobývali s rodiči při práci na polích a v lese, kde jsme velmi rádi sbírali houby a borůvky. Pokud naše dětské ručičky stály, pomáhaly i rodičům s pasením krav, což byly krásné chvíle s dalšími dětmi. Velice rádi jsme poslouchali tatínkovo vyprávění z jeho vojenského života. Na vojnu rukoval jako 17letý. Prožil trpký čas na italské frontě, kde nám líčil těžké boje, kdy v Itálii v zimě v horách spali tři měsíce pod širým nebem, což jej těžce poznamenalo na jeho zdraví. V roce 1951 jsem se stal členem hasičů ve Spálově, kde se zapojuji jako člen dodnes.

Celý život jsem prožil prací v zemědělství, od vyjití školy až do důchodu. Mým zálibám byla práce na poli a v lese s věrnými pomocníky, koňmi. Když přišly Vánoce, byl to čas odpočinku. O vánočních svátcích jsme strojili stromeček, pak přišel čas smrtné neděle, kdy se vynášela smrtka. Bylo přáním každého dítěte přistrojit si smrtku, kterou o smrtné neděli děti v průvodu, za zpěvu písničky "Neseme Mařenu, pěkně vystrojenú, kať, kať kadibudí" donesly za vesnici k lesu, kde ji hodily do ohně a spálily. Zpět do vesnice se vracely se zeleným stromečkem.

„Výměnka gruntu“ č. 42 z roku 1935 s dřevěnou verandou, na které trénovali muzikanti. Na snímku Anežka Šustková, matka dnešních majitelů.

Dnes na místě výměnku stojí rodinný dům z roku 1968.

O Velikonocích se slavil šmigrust. To si kluci pospíšili, aby děvčata co nejdříve vyšmigrustovali. Zima bývala někdy krutá a sněhu bývalo na silnici po koruny stromů. Tehdy vyjel obecní pluh tažený dvěma páry koní a hlavně dobře zatížený dětskou drobotinou. V zimě děti hodně sáňkovaly, lyžovaly a také se proháněly na leď na bruslích. Mám na dětství krásné vzpomínky. O svátcích se scházely celé rodiny u dědečka a babičky, kde bylo vždy dobré posezení, zatímco strýci a tety si besedovali. My, děti jsme toho půl dne užívaly venku ve hrách.

Čas utíkal a zbyly jen vzpomínky.

V neděli 30. září po mši svaté ve spálovském kostele vysadili včelaři společně s otcem Zdenko Vavro z jižní strany pod kostelem LÍPU REPUBLIKY s tímto nápisem:

Tato lípa byla vysazena místními včelaři k 100. výročí založení Československa a 70. výročí založení včelařského spolku ČSV Odry 30. 9. 2018. (Kučerka Petr)

Foto: J. Šustková, září 2018

ODERSKÉ VRCHY

vlastivědný zpravodaj Spálova a okolí

OSLAVY MĚSTYSE SPÁLOVA K 100. VÝROČÍ VZNIKU SAMOSTATNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Jaroslava Šustková

REDAKCE: Vážení čtenáři, jak už jsem vás informovala v prvním dvojčísli letošního roku, budeme se i v tomto periodiku věnovat významnému výročí naší vlasti a oslavám, které proběhly nejen ve Spálově, ale také v okolních obcích. První vlašťovkou významného výročí byla už vloni, v den státního svátku, výstava a přednáška s názvem „Spálovský zámek a jeho poslední majitelé“.

V letošním roce si návštěvníci Úřadu městyse ve Spálově mohli prohlédnout zajímavou ozdobu schodiště – portréty našich prezidentů od grafika a výtvarníka Robina Marszalka ze Spálova, použil ilustrace prezidentů malíře Jana Hory z knihy „Všichni panovníci českých zemí od roku 623 až po současnost“. 30. září 2018 zasadili včelaři s otcem Zdenko pod kostelem lípu u příležitosti 100. výročí samostatnosti republiky a 70. výročí ČSV v Odrách. Teď vás seznámím s oslavami, jak probíhaly od 25. do 30. října 2018 v naší obci.

Ve čtvrtek 25. října uspořádaly městys Spálov, ZŠ a MŠ Spálov a Vlastivědný kroužek v 18 hodin LAMPIONOVÝ PRŮVOD, který vyšel od hasičské zbrojnice směrem k mateřské škole a okolo zdravotního střediska k pomníku padlých v 1. světové válce. U hasičské zbrojnice a u pomníku vyhrávala Spálovanka, průvod doprovázela hudba z místního rozhlasu, skauti drželi u pomníku čestnou stráž. V kulturním programu si hosté vyslechli projev ke 100. výročí vzniku samostatného československého státu, který přednesla kronikářka Jaroslava Šustková, vystoupily školní děti s básní Země mluví, zazpívaly píseň „Ach synku, synku,“ a s p. uč. Kristýnou Šmatelkovou zanotovaly píseň „Chválím Tě, země má“ za doprovodu kytary. Spálovanka doplnila program skladbami: chorálem Svatý Václave, Teče voda, teče... a závěrem československou státní hymnou. Největší radost dětem, které se této akce hojně zúčastnily, udělal ohňostroj, který obec zakoupila k tomuto významnému výročí.

V pátek 26. října oslavy pokračovaly ve škole výstavou k tomuto výročí a Dnem otevřených dveří od 9 do 11 hodin. Výstava se potom přestěhovala ze školy do sokolovny a doplnila ji výstava „Spálov v proměnách času“, kterou připravil Vlastivědný kroužek ve spolupráci s úřadem městyse (p. Janou Tillovou a paní starostkou). Paní B. Luxová připravila na výstavu panel s historickými fotografiemi „rodiny Stryků“. Zájemci si mohli výstavu prohlédnout již v sobotu večer před koncertem souborů. Oficiální zahájení výstavy bylo v neděli 28. října a výstava byla pro veřejnost přístupná ještě v pondělí a v úterý (29. a 30. října).

V sobotu 27. října pokračovaly oslavy v duchu hudby a zpěvu. Od 19 hodin se v sokolovně konal KONCERT SOUBORŮ, na kterém vystoupili hudebníci Spálovska – dechová hudba Spálovanka pod vedením paní Aloise Kubice a Františka Juráče, folklorní skupina Kokeš s vedoucím Miloslavem Chytilém, Smíšený pěvecký sbor od sv. Jakuba pod vedením paní Emilie Šustkové a veřejnosti se představily děti hrou na flétnu a klavír, které p. Šustková soukromě vyučuje.

*Kulturní program na lampionovém průvodu u pomníku padlých ve Spálově,
fotografie k textu Jana Tillová*

S radostí jsme se zaposlouchali do pochodů Františka Kmocha (1848 – 1912) a několik z nich jsme zpívali s dechovkou. Dojemně zapůsobily první taktý Smetanovy Vltavy a na ně navazující nejoblíbenější Masarykova píseň Teče voda, teče... Na závěr zazněla opět československá státní hymna. Dvouhodinový koncert zahájila svým projevem paní starostka Ludmila Sucháčková. Byl to krásný a slavnostní hudební večer, sokolovnu opouštělo 140 spokojených hostů.

Na KONCERTU SOUBORŮ školní děti zatančily spálovské tance a Smíšený pěvecký sbor od sv. Jakuba zazpíval několik písní

Projev starostky paní Ludmily Sucháčkové:

Dobrý večer vážené dámy, vážení pánové, milá mládeži.

Za pár hodin si připomeneme v naší národní historii velmi slavný den – Den vzniku samostatného československého státu. Dovoleté mi, abych v krátkosti připomněla 100letou historii.

Před 100 lety, 28. října, se rozšířila zpráva o uznání podmínek míru Rakousko-Uherskem a ještě ten samý den tehdejší Národní výbor vydal první zákon o zřízení samostatného státu. První světová válka skončila rozpadem Rakouska-Uherska a dvacátým osmým říjnem 1918 začíná nová éra v naší novodobé historii. Před 100 lety byl na demokratických základech vybudován stát, který začal velmi rychle hospodářsky prosperovat a v třicátých letech minulého století se stal jedním z nejvyspělejších států tehdejší Evropy.

Masaryk, Beneš, Štefánik, Rašín, Švehla jsou jména lidí, kteří k založení samostatného československého státu neodmyslitelně patří, a dovoluji si říci, že bez nich by dnes Česká republika nebyla. Můžeme tedy oslavu říjnového svátku chápat i jako oslavu lidí, kteří šli pevně za svým cílem a započali cestu, po které dnes kráčíme my a předali nám štafetu. Štafetu, o které víme, že nepřišla jen tak bůh ví odkud, ale je pokračováním naší novodobé historie. Zde se sluší připomenout i spálovské vojáky a legionáře, kteří padli v 1. světové válce, a jimž jsme se poklonili ve čtvrtek při zahájení oslav.

Další běh novodobých dějin bych přenesla na život 11 mužů, kteří se vystřídali na Pražském hradě od roku 1918 v nejvyšší státní funkci.

První prezident **Tomáš Garrigue Masaryk** udal směr i obsah další existence státu, když řekl, že stát se udržuje idejemi, na jejichž základě vznikl. Jednou z nich je SAMOSTATNOST. Byla to touha být sám sobě pánem ve svém domě, být rovným mezi rovnými.

Masarykův demokratický nástupce **Edvard Beneš** byl zárukou, že dvacet let existence Československa dokázalo nadšení nad vznikem nového státu změnit v jistotu tehdejší společnosti, že usilování o samostatnost bylo správným požadavkem.

Vždyť také ztráta samostatnosti v období 2. světové války byla tím, co občané Československa nesli nejhůře, a nemohl to v této protektorátní Hitlerem a fašismem ovládané době nijak ovlivnit ani zatracovaný prezident **Emil Hácha**.

Stejně trauma občané Československa prožívali nad ztrátou samostatnosti po roce 1948, kdy jsme se stali zemí řízenou komunisty z Moskvy s prvním komunistickým vůdcem **Klementem Gottwaldem**. Ten, i bez valného vzdělání skvěle ovládl praktiky politického boje. Po svém vítězství zavedl v zemi teror, ale stejně, jako se báli občané, bál se panicky o svůj život i jejich prezident.

Jeho následovník **Antonín Zápotocký** vedl celý život dělníky v boji za lepší budoucnost, ale když dělníci zvítězili, naučil se rychle lhát a podvádět. Na Hrad usedl jako prezident v okamžiku, kdy nadšení a optimismus začaly vyprchávat a vězení byla plná politických vězňů.

V roce 1957 po jeho smrti se prezidentem Československa stal **Antonín Novotný**, který nastolil zvláštní režim strachu a korupce. Za jeho vlády však skončily procesy a období teroru vystřídala relativně uvolněná atmosféra šedesátých let. Proces demokratických změn vyvrcholil v roce 1968, který zažehl jiskřičku naděje na samostatnost a demokracii. To netrvalo dlouho, Novotný byl smeten z čela strany a státu a vzápětí byl proces demokratizace zadušen pásy tanků „spojeneckých“ armád, které zemi přinesly tuhou normalizaci.

Hlavou státu se stal autoritativní generál **Ludvík Svoboda**. Bez větších politických schopností, byl spíše využíván ostatními vůdci.

V roce 1975 se prezidentem stal levicový intelektuál, jenž nenáviděl Masaryka a Beneše, který ve službách sovětských vůdců vytvořil režim plný lží, přetvářky a tvrdé normalizace - byl to **Gustav Husák**. Ale nebyla to jen doba „temna“, byla to i doba např. relativní jistoty zaměstnání v zestátněných podnicích a družstvech a také mohutné výstavby rodinných domů, škol, školek a panelových sídlišť, ve kterých se mnoha lidem žije spokojeně dodnes.

Dlouhých 21 let čekala naše země na svobodu a samostatnost a od 17. 11. 1989 se pomalu krůček po krůčku učíme, jak s těmito hodnotami žít. Prvním demokratickým prezidentem Československa po listopadu byl jednohlasně zvolen disident, básník a dramatik **Václav Havel**. Téměř přímo z vězení se přestěhoval na Hrad, kde vystřídal svého věznitele.

A zatímco ho svět po celou dobu bezmezně ctil a obdivoval, doma se postupně stává terčem kritiky a anekdot. Za jeho působení došlo 1. 1. 1993 dodnes pro mnohé k těžko pochopitelnému rozdělení Československa.

Po 13 letech byl vystřídán na Hradě velice inteligentním ekonomem, pragmaticky a racionálně založeným politikem **Václavem Klausem**, který se netajil svým vlastenectvím a láskou k rodné zemi. Posledním, jedenáctým prezidentem naší novodobé historie, je rétoricky zdatný, kontro-

verzní prognostik **Miloš Zeman**. Pro mnohé muž dvou tváří. Sám žije celkem skromně, netouží po majetku, ale obklopuje se ambiciózními prospěcháři. Tvrdí se o něm, že rozdělil společnost na dva tábory – jedni ho bezmezně obdivují, druzí jím pohrdají. Vážení hosté, naši předkové chápali domov, vlast i stát jako základní potřebu, jistotu, nenahraditelnou oporu pro každé konání, každé usilování, i když to nebylo vždy lehké.

Dnes často slyšíme, že hranice mizí a nezáleží na tom, kde žijeme, bydlíme, pracujeme. Jenomže s tím se ztrácí i naše kořeny a pospolitost. Je velice důležité, abychom dokázali přenést do současného života to, co obdivujeme na prvorepublikové době - pospolitost, noblesu, slušnost, vlastenectví a lásku k domovu a vlasti.

Dovolte, abych nám všem a naší zemi popřála:

Přejme si, aby našimi hodnotami byly rodina, obec, tradice, abychom byli hrdí na svou vlast, na to, že jsme Češi. Přejme si, abychom ctili hodnoty jako demokracie, svoboda, nezávislost, vlastenectví, domov, lidské soužití. Přejme si, abychom si uvědomili, jak je naše země krásná, a abychom v ní byli šťastni. Přejme si, abychom mohli žít v míru v naší zemi, v České republice.

V neděli 28. října se v kostele sv. Jakuba konala slavnostní mše svatá za účasti farníků, hasičů, skautů a vojáků České armády, kteří drželi čestnou stráž s vlajkou také při pokládání kytice u památníku padlých. V tento slavnostní okamžik se rozezněly kostelní zvony a ani slabý déšť nepokazil slavnostní a důstojný akt na pietním místě, které symbolizuje vzpomínku na padlé legionáře a vojáky ze Spálova.

Pani starostka ocenila na slavnostním koncertu vedoucí vystupujících souborů

Oslava 100 let vzniku samostatného státu ve škole

Výstavka ve škole

Naše škola se zapojila do oslav ke stému výročí vzniku samostatného Československa. Prvotní podnět přišel od vedení školy, který nám dal naprostou volnost v realizaci. O vznik výstavy se hlavně zasloužili: p. učitelka vyučující dějepis p. J. Mazáčová, p. G. Kubicová vyučující

výtvarnou výchovu, žáci školy, hlavně 9., 8., 5., 4. a montessori třídy. Rozhodli jsme se vytvořit výstavku, která by zmapovala život v republice od jejího vzniku do současnosti. Žáci naší školy přicházeli s nápady, jak by si takovou výstavu představovali, co by mělo být jejím obsahem, jak by měly jednotlivé panely vypadat. A pak jsme se dali do práce.

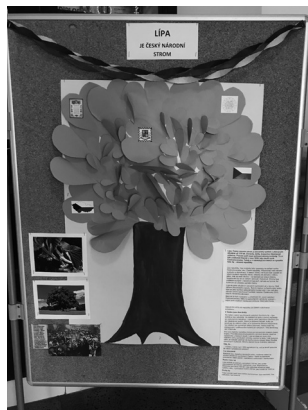
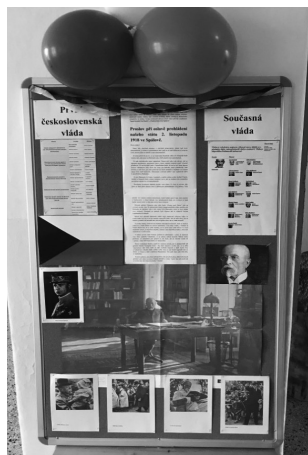
S žáky 9. třídy jsme vytvořili mapu Československa, která zahrnovala Čechy, Moravu, Slezsko, Slovensko a Podkarpatskou Rus, včetně významných měst daných oblastí. Vzpomněli jsme „muže 28. října“, přiblížili jejich podobizny, připomněli si jejich jména a také funkce, které vykonávali.

Na jednom z panelů jsme uvedli československou hymnu i s notovým záznamem, později se nám uvedení textu vyplatilo, protože při lampionovém průvodu se zpívala celá československá hymna.

Součástí výstavby byl panel s portréty všech prezidentů, žáci 4. a 5. třídy vytvořili „strom republiky“, mohli jsme se podívat do pracovny prezidenta Masaryka, připomněli jsme si významné události, které naše republika prožila od roku 1918 do roku 2018 a to jak v historickém přehledu, tak také v obrazové podobě.

Pro děti byly připraveny omalovánky, mohly si vybarvit československou vlajku a znak republiky. Žáci si vyzkoušeli své znalosti při pexesu, kdy přiřazovali portréty významných osobností k událostem, osmáci a deváťáci navíc vyplňovali pracovní listy.

Dne 25. 10. 2018 škola ve spolupráci s městysem Spálov a Vlastivědným kroužkem uspořádala lampionový průvod, kterého se naši žáci v hojném počtu zúčastnili. V čele průvodu šli skauti, průvod prošel městysem a u pomníku padlým ve světové válce žáci naší školy vystoupili s kulturním programem. Výstavka byla k vidění následující den ve škole při Dnu otevřených dveří a byla zapůjčena do sokolovny, aby ji mohli vidět ostatní obyvatelé městyse.

Co bylo také obsahem výstavy: 20. století a 21. století

1914–1918	1. světová válka	5. 4. 1945	Přijatý Košický vládní program
28. 10. 1918	Vznik samostatného Československa	5.–8. 5. 1945	Pražské povstání proti okupantům
14. 11. 1918	Národní shromáždění vyhlásilo Československou republiku	8. 5. 1945	Kapitulace Německa, konec 2. světové války
1919	Počátek pozemkové reformy, měnová reforma	9. 5. 1945	Osvobození Prahy
1919	Podkarpatská Rus součástí republiky, zásah čs. armády proti Maďarsku, boje o Těšínsko	1945	Znárodnění dolů, klíčového průmyslu, bank a pojišťoven
1920	Vydána Ústava Československé republiky	1946	Volby
1921	Malá dohoda (Československo, Jugoslávie, Rumunsko)	1945–1946	Pozemková reforma, rozdělena půda odsunutých Němců
1924	Československo-francouzská spojenecká smlouva	1945–1947	Odsun Němců z ČSR
1929	Československo patří mezi 20 nejvyspělejších zemí světa	25. 2. 1948	Nástup komunistů k moci
1929–1933	Světová hospodářská krize, v ČSR 1 300 000 nezaměstnaných	1949	Počátek politických procesů
1935	Uzavření československo-sovětské smlouvy	1949	Kolektivizace zemědělství
29.–30. 9. 1938	Mnichovská konference	1950	Poprava Milady Horákové
říjen 1939	Druhá republika	1953	Měnová reforma
14. 3. 1939	Vyhlášení Slovenské republiky	1955	Vznik Varšavské smlouvy
15. 3. 1939	Vznik protektorátu Čechy a Morava (Böhmen a Mähren)	1959	Jaroslav Heyrovský, Nobelova cena za chemii
1939	Nikolas Winton zachránil 669 čs. židovských dětí z území Československa	1960	Vyhlášení Československé socialistické republiky, Ústava ČSSR
1. 9. 1939	Začátek 2. světové války	1965	Filmový Oscar – Obchod na korze
17. 11. 1939	Uzavření českých vysokých škol	jaro 1968	Pražské jaro, snaha o reformu socialismu
27. 5. 1942	Atentát na Reinharda Heydricha, říšského protektora	21. 8. 1968	Invaze vojsk pěti států Varšavské smlouvy, (okupace)
10. 6. 1942	Vyhlazení Lidic	1968	Filmový Oscar – Ostře sledované vlaky
září 1944	Karpatsko-dukelská operace	1977	Charta 77
	1. čs. armádní sbor	1978	1. československý kosmonaut ve vesmíru – Vladimír Remek
	s Rudou armádou	1984	Jaroslav Seifert, Nobelova cena za literaturu
29. 8. 1944	Slovenské národní povstání	17. 11. 1989	Sametová revoluce
		1990	První svobodné volby
		1991	Odchod sovětských vojsk.
		1. 1. 1993	Rozpuštění Varšavské smlouvy
			Rozpad Československa.
			Vznik samostatné České republiky
		1996	Filmový Oscar – Kolja
		1999	Vstup ČR do NATO
		2004	Vstup ČR do Evropské unie

Složení vlády Karla Kramáře 1918

Strana	Portfej	Ministr	Nástup do úřadu	Odchod z úřadu
Česká státoprávní demokracie (od 1919 Československá národní demokracie)	Ministerský předseda	Karel Kramář	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr financí	Alois Rašín	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr obchodu	Adolf Stránský	14. listopadu 1918	8. července 1919
Českomoravská strana agrární (od 1919 Republikánská strana československého venkova)	Ministr vnitra	Antonín Švehla	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr železnic	Isidor Zahradník	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr veřejných prací	František Staněk	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr zemědělství	Karel Prášek	14. listopadu 1918	8. července 1919
Československá sociálně demokratická strana dělnická	Ministr školství a národní osvěty	Gustav Habrman	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr spravedlnosti	František Soukup	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr sociální péče	Lev Winter	14. listopadu 1918	8. července 1919
Československá strana socialistická	Ministr národní obrany	Václav Klobáč	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr pošt a telegrafů	Jiří Stříbrný	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr výživy lidu	Bohuslav Vrbenský	14. listopadu 1918	8. července 1919
Katolická národní strana a na Moravě (od 1919 Československá strana lidová)	Ministr bez portfeje	Mořic Hruban	14. listopadu 1918	8. července 1919
Nestraniční ministři	Ministr zahraničních věcí	Edvard Beneš	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr vojenských věcí	Milan Rastislav Štefánik	14. listopadu 1918	4. května 1919
	Ministr zdravotnictví	Vavro Šrobár	14. listopadu 1918	8. července 1919
	Ministr pro správu Slovenska			

Seznam členů vlády Andreje Babiše 2018

Úřad	Člen vlády	Subjekt	Nástup do úřadu	Odchod z úřadu
Předseda vlády	Andrej Babiš	ANO	6. června 2018	úřadující
1. místopředseda vlády Ministr vnitra	Jan Hamáček	ČSSD	27. června 2018	úřadující
Místopředseda vlády Ministr životního prostředí	Jan Hamáček (pověřen řízením)	ČSSD	27. června 2018	15. října 2018
	Tomáš Petříček	ČSSD	16. října 2018	úřadující
Ministryně financí	Alena Schillerová	nestr. za ANO	27. června 2018	úřadující
Ministr obrany	Lubomír Metnar	nestr. za ANO	27. června 2018	úřadující
Ministr zdravotnictví	Adam Vojtěch	nestr. za ANO	27. června 2018	úřadující
Ministr práce a sociálních věcí	Petr Krčál	ČSSD	27. června 2018	18. července 2018
	Jana Maláčová	ČSSD	30. července 2018	úřadující
Ministryně průmyslu a obchodu	Marta Nováková	nestr. za ANO	27. června 2018	úřadující
Ministr spravedlnosti Předseda Legislativní rady vlády	Taťána Malá	ANO	27. června 2018	10. července 2018
	Jan Kněžínek	nestr. za ANO	10. července 2018	úřadující
Ministr školství, mládeže a tělovýchovy	Robert Plaga	ANO	27. června 2018	úřadující
Ministr dopravy	Dan Ťok	nestr. za ANO	27. června 2018	úřadující
Ministryně pro místní rozvoj	Klára Dostálová	nestr. za ANO	27. června 2018	úřadující
Ministr zemědělství	Miroslav Toman	nestr. za ČSSD	27. června 2018	úřadující
Ministr kultury	Antonín Staněk	ČSSD	27. června 2018	úřadující

Proslov 100 let od vzniku samostatného československého státu na oslavě v Partutovicích

Jaroslav Šindler, starosta obce

Uvádíme proslov pana Jaroslava Šindlera, starosty Partutovic, při odhalení památníku padlým.

Vážené dámy, vážení pánové, otče Radku, děti,

je mi velkou ctí, že Vás dnes mohu přivítat na slavnosti a pietním shromáždění, kterou naše obec připravila a uspořádala. Dnes si připomínáme několik událostí a výročí. Nejprve 100 let výročí vzniku samostatného československého státu, poté těžké dny a události, které se udály během světových válek.

Dnešní neděle je významným dnem, kdy si připomínáme 100. výročí vzniku Československa. Jak všichni víte, stalo se tak 28. října 1918, kdy se vyhlášením samostatného československého státu naplnily staleté tužby českého národa po samostatnosti.

Vznik Československa nebyl snadnou záležitostí. Především německé obyvatelstvo pohraničních oblastí českých zemí rezolutně odmítalo československý stát a na podzim roku 1918 si vytvořilo vlastní státečky.

Na vzniku Československa se výraznou měrou podílel zahraniční odboj v čele s pozdějším prezidentem Tomášem Garriguem Masarykem. Nesmíme ale zapomínat ani na domácí odboj, vedený Karlem Kramářem, jehož příslušníci riskovali rovněž svoje životy. Například Karel Kramář byl roku 1915 spolu s pozdějším ministrem financí Aloisem Rašínem a dalšími českými vlastenci odsouzen rakouskou justicí k trestu smrti za vyzvědačství a velezradu. Naštěstí tento krutý trest nebyl vykonán.

Za samostatnost našeho státu bojovali na mnoha bojištích první světové války také legiónáři. Paradoxně tak měl tehdy ještě neexistující československý stát svoje vlastní vojsko. Také dnes patří 28. říjen k našim nejdůležitějším státním svátkům. Připomínáme si jím nejen obnovenou národní svobodu, ale i hospodářskou a kulturní vyspělost prvorepublikového Československa, na kterou můžeme být právem hrdi. Vzorem nám může být také tehdejší vlastenectví mnohých Čechů a Slováků, kteří se s masarykovskou republikou plně ztotožnili.

Jako členové domácieho i zahraničního protinacistického odboje neváhali za druhé světové války za republiku položit svůj život. Jejich smrt nebyla marná, a i díky nim skončila roku 1945 nacistická hrůzovláda a bylo obnoveno Československo. Žel idea masarykovského Československa byla po roce 1948 vystřídána na několik desetiletí komunistickou diktaturou.

Doufáme, že již nikdy nepřijde doba, kdy bychom si výročí, které znamená tolik pro naši novodobou historii, nemohli svobodně připomínat. Dovolte mi proto, abych využil dnešního dne a požádal Vás o chvíli strpení a připomněl Vám nyní několik citátů a výňatků ze zápisků pana faráře Josefa Hymmera. Věřím, že chvíle strávená nad vzpomínkou do historie naší obce nebude nikomu přítěží, ba naopak, v něm probudí lásku k vlasti, obci a našim předkům.

Rok 1914 – světová válka – po zavraždění následníka trůnu v Sarajevě 28. června 1914 byla 1. srpna 1914 vyhlášena všeobecná mobilizace. Z naší obce nastoupilo přes 40 mužů. Celkem do světové války narukovalo 125 mužů.

Rok 1915 – vše změněno: V dubnu 1915 učitel Tesařík odvolán do Hlinska-vyučováno po-
lodenně. Ke stavbě školy nedošlo-materiál vzal za své. Ve škole děti zhotovovaly pomocné
šatstvo pro vojíny, v obci sbíráno šatstvo pro zajištění vojínů na zimu – konány sbírky peněz,
potravin, dobytka. Zavedeny maximální ceny za obilí a jiné poživatiny. Na oprávnění k jejich
odběru zavedeny „chleбенky“.

Starosta obce J. Šindler se vítá s otcem Radkem na oslavě k odhalení pomníku
v Partutovicích dne 28. října 2018

(Foto: archiv obce, říjen 2018)

To ale nezabránilo předražování. Přibývá zemřelých na vojně nebo padlých našich občanů. Život na dědině stále těžší: hrůzy válečné zvětšuje ještě sucho a neúroda. Voda v potocích vyschla, studny a rybníčky jsou prázdné-vodu dovážejí jako vzácnost ze vzdálených lesních studánek. A při vši té neúrodě stále větší požadavky pro vojsko, stálé rekvisice.

Rok 1918 – po novém roce 1918 vrcholí bída, těžký život na vesnici: Stálé dodávky, rekvisice, válečné půjčky, A přece-partutovické děti připravily dětem z Hranic dar: sbírku brambor, vajec, i peněz. Ve všem byl nedostatek. Jen v otopu nebyla nouze. Vedení obce se postaralo o všechny. 28. října 1918 prohlášena republika Československá - a tím staletá pouta našemu národu sňata-vše se mění. Výčet 125 narukovaných občanů z Partutovic, 24 spoluobčanů padlých v průběhu nebo vlivem 1. světové války.

Rok 1919 – 3. března 1919 provedeno okolkování papírových peněz, válečných půjček, vkladů a cenných papírů. Školní děti zasadily na návsi 29. dubna 3 lípy svobody. Toho roku jaro pozdě, zima velmi brzy. Oves sváželi lidé (Pešl) na saních.

Rok 1932 – 1934 – 13. prosince 1932 konána kolaudace dostavěné školy, 6. února 1933 bylo zahájeno vyučování v nové školní budově. Stará školní budova byla prodána a získána pro ni hostinská koncese. Ke škole v r. 1934 přistavěn sál a škola zčásti byla k potřebě hostince předělána druhým majitelem Josefem Tesaříkem. Jaro bylo toho roku velmi teplé, jahody dozrávaly koncem května, borůvky začátkem června.

Na podzim roku 1934 bylo započato se stavbou zotavovny a sirotčince sester dominikánek z Přerova-asi pro 40 dětí na prostředních drahách v zahradě dosavadního sirotčince. Stavbu provedl Josef Blaha, stavitel z Přerova za 100.000 korun. 5. července 1935 založen sbor dobrovolných hasičů. Přihlásilo se 42 mužů. Náčelníkem zvolen František Potsch. V roce 1935 sbor dobrovolných hasičů postavil si zbrojnici.

Toť několik ze zajímavých výňatků.

Dnes již několikrát zmíněné události přiměly současné zastupitele obce k vybudování památníku v obci, který bude navždy místním občanům i návštěvníkům připomínat a symbolizovat část dějin naší republiky a naší obce. Dnes je před námi nyní odhalen a společně s pozeňnaným pamětním věncem bude tichou vzpomínkou. Součástí památníku je i pamětní deska našim 24 spoluobčanům padlým v průběhu 1. světové války v letech 1914-1918. Bohužel nám viditelná pocta těmto padlým trvala 100 let.

Je naší společnou povinností vzdávat úctu mrtvým a při vytváření naší budoucnosti také čerpat ponaučení z minulosti. Proto také vzpomínka na světové války na památníku, která je určena především mladým generacím. Bude výzvou k přemýšlení o odkazu dvou velkých světových konfliktů a o zásadním významu budování Evropy založené na míru a svobodě. Mladé generace, které jsou zde dnes mezi námi zastoupeny, musejí toto poselství naděje přijmout za své. Proto bude dnes současně s odhalením památníku našimi dětmi zasazena Lípa svobody, symbolizující vznik samostatné Československé republiky před 100 lety 28.října 1918. Po ukončení slavnostní chvíle bude v obecním sále společný oběd a posezení pozvaných hostů.

Závěrem bych chtěl všem přítomným poděkovat za dnešní účast ve slavnostním průvodu, při dnešní mši svaté a při odhalení památníku.

Československé legie a legionáři na Spálovsku

Josef Vlček

Legionář ze Spálova
(Foto: archiv Petra Kostky)

Položíme-li si otázku, kde a odkud se legionáři vlastně vzali, musíme se podívat hlouběji do historie Velké války, která se později začala označovat jako 1. světová válka.

Je všeobecně známo, že bezprostřední příčinou vzniku velkého válečného konfliktu byl tzv. „sarajevský atentát“, jehož oběťmi se stali následník rakousko-uherského trůnu Ferdinand d'Este a jeho manželka Žofie, rozená Chotková. Následovalo vyhlášení války Srbsku ze strany Rakouska, když maličké Srbsko odmítlo ultimativní požadavky diktované rakouskými generály. Proti Centrálním mocnostem (Rakousko-Uhersko, Německo a zpočátku Itálie) rychle mobilizovali členové Trojdhody (Francie, Anglie a Rusko). Bojovalo se současně na třech frontách, (srbské, ruské a francouzské). Nenaplnilo se tak očekávání mnohých českých vojáků, kteří si mysleli, že „do švestek budou doma“. Naopak do konfliktu se zapojovalo stále více zemí a navíc vojenské operace uvízly v bahně zákopů, a to na další čtyři roky. Válka si vyžadovala další a další oběti, aniž by některá z válčících stran dosáhla výraznějšího úspěchu. Když T. G. Masaryk viděl, že rakouské mocnářství se dostává stále více pod vliv Německa, rozhodl se odejít do exilu. Stalo se tak o Vánocích 1914, neboť jako poslanec říšského sněmu mohl volně vycestovat bez jakéhokoli omezení. Již tenkrát si uvědomoval, že v boji za samostatnost bude potřebovat vlastní armádu, která by pomohla tuto myšlenku prosadit. Tak se základem budoucích legií stala ve Francii rota Nazdar, složená z krajanů – převážně členů Sokola – trvale žijících ve Francii. Tato rota, čítající asi 250 mužů, byla v bitvě s německou armádou u Arrasu rozprášena. Poněkud jiná byla situace v carském Rusku, kde hned na počátku války vznikla v Kyjevě v roce 1915 „Česká družina“. Zde se na základě myšlenky slovanské vzájemnosti začali shromažďovat nejen Češi trvale žijící v Rusku (zejména na Ukrajině), ale ve stále větším počtu také váleční zajatci a přeběhlíci z rakouských pluků. Z dobrovolníků žijících na Západě se brzy začala formovat tzv. francouzská legie.

Ovšem největší význam měli ruští legionáři, kteří vytvořili daleko nejpočetnější složku československých legií a významně zasáhli do válečného dění v tehdejšímu Rusku. Třetí součást, tzv. italské legie, vznikly až později, protože italská vláda se dlouho bránila, aby dala souhlas ke vzniku zahraničního vojska na svém území. Přesto i tato část pozdějších československých legií zasáhla do bojů na italské frontě v bojích proti rakouské a německé armádě. Čechoslováci si byli dobře vědomi, že v případě, kdy padnou do zajetí nepříteli, čeká je - jako dezertéry - exemplární trest. Tak se i v některých případech stalo, když byli jako zrádci popraveni.

Velmi záhy se v zahraničí přidali k pětadesátiletému profesoru Masarykovi i dva podstatně mladší spolupracovníci: sociolog dr. Edvard Beneš a Slovák Milan Rastislav Štefánik. Všichni tři toužili po společném státě Čechů a Slováků, vedeni ideou čechoslovakismu, kdy se Slováci považovali za nedílnou součást českého národa. Jak z historie víme, vůdčí postavení v tomto triumvirátu měl T. G. Masaryk, nicméně jako výborný organizátor celé akce se projevil E. Beneš. Nezanedbatelnou roli hrál i Milan R. Štefánik, který jako věhlasný astronom a italský generál dokázal navazovat významné styky s nejvyššími kruhy společnosti především v Itálii a ve Francii. Bohužel při návratu do svobodné vlasti v roce 1919 letoun

s ním a několika spolucestujícími havaroval při přistání nedaleko Bratislavy. Dodnes je tato tragická událost opředená tajemstvím a někteří slovenští historici se domnívají, že za „atentátem“ stál v pozadí E. Beneš, se kterým měl i tehdy Štefánik četné spory. Buď jak buď, nikdy se nepodařilo dokázat, že nešlo o nešťastnou náhodu, nýbrž o součást nějakého spiknutí.

Teprve vstup Spojených států amerických do války v dubnu 1917 znamenal určitý zlom ve vývoji situace na západním bojišti. Do této doby prezident Woodrow Wilson důsledně zastával politiku neutrality. K masovému nasazení amerických jednotek však došlo až o rok později. Dohodové mocnosti včetně USA zastávaly zpočátku názor, že po skončení války nebude nutné rozbít Rakousko-Uhersko, pouze bude třeba provést určité demokratické změny (například federální uspořádání říše apod.)

V roce 1917 se ale veřejné mínění Američanů začalo měnit. Přispěla k tomu zejména bezohledně vedená ponorková válka ze strany Německa. Poslední kapkou se stalo potopení Lusitania, kdy zahynula více než stovka amerických občanů. T. G. Masaryk za podpory významných krajských sdružení amerických Čechů a Slováků vyvinul jejich prostřednictvím tlak na americkou vládu, takže ve druhé polovině Velké války souhlasil i prezident Wilson s rozbitím rakousko-uherského mocnářství a vznikem malých států s převážně slovanským obyvatelstvem. Značnou odezvu našla také anabáze československých legií po transsibiřské magistrále z evropské části Ruska do Vladivostoku. V roce 1917 se ale situace v Rusku po dvou revolucích (únorové a říjnové) zásadně změnila v neprospěch států bojujících proti Německu a Rakousku, když došlo k postupnému rozložení carské armády. Skupina bolševiků okolo V. I. Lenina využila situace a po krátkém dvojvládí od února do října se jí podařilo strhnout na sebe moc. Německé velení uskutečnilo vlastně geniální tah, když v zaplombovaném vagoně přepravili Lenina a jeho soudruhy do Finska. Pod magagickými hesly (okamžitý mír, půdu rolníkům apod.) se bolševikům podařilo získat na svou stranu veřejné mínění. Počátkem roku 1918 proběhlo v Brestu Litevském jednání mezi sovětskou delegací vedenou Lvem Trockým, jež vyústilo v podpis dohody, která byla značně nevýhodná pro tehdejší Rusko. Znamenala mimo jiné ztrátu rozsáhlých území, především na Ukrajině, jež byla tehdy obsazena německou a rakouskou armádou. Málo se ví, že v rámci této dohody poslali bolševici do Rakousko-Uherska na 42 000 vagónů (!!!) pšenice a uhlí, což pomohlo na určitou dobu zabránit kolapsu v zásobování potravinami a s vytápěním domácností ve studené zimě 1917/1918.

Jak uvádí H. G. Wells v Dějinách světa, na cara a jeho manželku měl velký vliv mnich Rasputin, který dokázal několikrát zastavit nebezpečné krvácení mladého careviče Alexeje, který po matce zdědil hemofilii. Když byl mnich Rasputin 29. 12. 1916 zavražděn skupinou ruských šlechticů v čele s knížetem Jusupovem, zdálo se, že jeho smrt uvede samoděržaví do pořádku. Opak byl ale pravdou. Naplnila se Rasputinova chmurná předpověď, že bude-li zabit, ruská říše zanikne. 15. 3. 1917 se car vzdal vlády a utvořila se Prozatímní vláda v čele s Kerenským. Masy ruského lidu ovšem chtěly ukončit válku, a proto došlo postupně k rozkladu ruské armády. Za této situace následovalo první vojenské vystoupení československých legionářů proti rakousko-uherské armádě na východní frontě. Bitva se odehrála u vesnice Zborovo, která se nachází na západní Ukrajině. Statečnost legionářů, jimž se podařilo proniknout až 5 kilometrů do rakouských zákopů, ocenil i ruský velící generál Brusilov. Mezi účastníky bitvy byla i řada později slavných osobností, např. Ludvík Svoboda, spisovatel Rudolf Medek, generál Jan Syrový a další. T. G. Masaryk se snažil vyvést znikající československé vojsko na západní frontu do Francie, kde mezitím vznikla dobrovolnická jednotka, jež po boku Francouzů a Britů bojovala proti německým divizím. Poněvadž po uzavření brest-litevského míru ztratili bolševici rozsáhlá území

na Ukrajině, v Pobaltí a Bělorusku (obsazena německou armádou), jedinou reálnou cestou se stala anabáze přes celé Rusko transsibiřskou magistrálou. Mezitím Rusko zachvátila občanská válka mezi bolševiky, vedenými V. I. Leninem, a představiteli bývalého carského režimu. Ačkoliv Masaryk prosazoval neutralitu, nepodařilo se tento jeho záměr dodržet, když bolševici pod různými záminkami se snažili odbrojit legionáře. Nedaleko Kyjeva, u Bachmače, došlo k bitvě s postupujícími německými jednotkami (březen 1918). Během přesunu Čechoslováků po transsibiřské magistrále do Vladivostoku se museli bránit útokům ze strany bolševiků, např. v Pemze, Kazani, Čeljabinsku a jinde. Čs. legie na delší dobu ovládly celou sibiřskou magistrálu a staly se tak významnou součástí boje proti rudým, ačkoli to nebylo jejich záměrem. Známý je především tzv. čeljabinský incident, který se stal rozbuškou, jež legionáře uvrhla do víru ruské občanské války. Zřejmě nejslavnější vítězství vybojovali legionáři u železniční stanice Lipjagi 4. 6. 1918, když porazili trojnásobnou přesilu nepřítele a vybojovali si tak cestu na východ. Hroby čsl. legionářů jsou rozesety podél celé magistrály, oficiální údaje uvádějí 4 120 padlých, přičemž legionáři (říkali si tehdy dobrovolci) disponovali v roce 1919 více než 60 000 bojovníky. Druhou nejpočetnější složku tvořili pak italští legionáři v počtu 19 225 mužů. Konečně podle statistik měli francouzští legionáři 9 367 osob ve zbrani. Když byla 28. 10. 1918 vyhlášena samostatná republika Československá a vznikla první vláda vedená Karlem Kramářem, snažili se legionáři co nejrychleji dostat domů. Bohužel trvalo ještě několik let (poslední skupiny odjely z Vladivostoku až v roce 1921), než se jim tento záměr podařil.

Tolik tedy ve stručnosti ke vzniku čsl. legií. Válečné události se ovšem nevyhnuly ani Spálovu nebo Luboměři. Do Velké války museli narukovat i naši dědové a pradědové, z nichž se mnozí už domů nevrátili. Shodou okolností se někteří stali příslušníky legií a účastnili se následně válečných operací proti Centrálním mocnostem. V té době byli považováni za velezrádce a v případě zajetí jim hrozila okamžitá smrt. V příštím čísle našeho časopisu se pokusíme osvětlit životní osudy statečných mužů, jejichž bojové vystoupení přispělo ke vzniku samostatného československého státu a jejichž zásluhy nebyly vždy dostatečně oceněny. Nejpočetnější skupinu přitom představují naši krajané, kteří sloužili v ruských legiích, avšak najdeme je i mezi francouzskými a italskými legionáři.

O putování knihy *Discursus juridicus* ze Spálova do Ameriky a zase zpět

Miloslav Chytil

Náš příběh se začíná na konci ledna tohoto roku, kdy jsem si jednou večer vzpomněl na přednášku docenta Maiella, které jsem se v roce 2014 zúčastnil v muzeu v Odrách. Pan docent tehdy zdůrazňoval, že spálovský zámecký pán Carl Ferdinand Schertz (spálovské panství vlastnil 1694-1723) je v dnešní době světově proslulým autorem, a to díky své knize *Magia Posthuma* (překlad z latiny Posmrtná magie), v níž se jako první na světě zabývá fenoménem ožívání mrtvol a právní stránkou tohoto problému.

A protože fanoušků upírů a vampýrismu je po světě hodně, je i hodně internetových stránek, které na jméno našeho rodáka odkazují. Zkusil jsem tedy do googlu napsat Carl Ferdinand Schertz a opravdu vyskočilo asi 350 000 odkazů na stránky, kde je možno si toto jméno přečíst. Protože mě historie zajímá, tak jsem se tím množstvím probíral a úplně náhodou jsem na ame-

rickém prodejním portále ebay narazil na originál knihy *Discursus Juridicus* – jiné, mnohem méně známé dílo tohoto našeho spisovatele. Tuto knihu napsal tehdejší zámecký pán v roce 1697 a byla vytištěna v Olomouci.

Velice mě překvapilo, že se něco takového dá vůbec koupit a že (když vezmeme v úvahu, že jde o knihu starou více než 300 let) se nejedná o nijak drahou záležitost. Požadovaná cena byla totiž 600 amerických dolarů. Potom jsem o knize napsal paní starostce Sucháčkové - pro zajímavost a spíš pro legraci jsem se jí zeptal, jestli by ji městys Spálov nemohl koupit. Na tomto místě je jí třeba vyjádřit velké uznání za to, že tuto moji poznámku vzala vážně a pověřila mě koupí knihy a zajištěním její prezentace na veřejnosti. Pak jsem přeposlal link na tuto prodávanou knihu panu docentu Maiellovi s otázkou, zda si myslí, že jde skutečně o originál knihy. On mi obratem odpověděl, že podle něj jde o originál, že cena je odpovídající a že bude potřeba počítat i s restaurováním knihy.

Poté začala další dobrodružná fáze příběhu, a to nákup knihy a její cesta do Spálova. Při tom mi hodně pomohli manželé Gavelčíkovi (Spálov č.p. 17), kteří hovoří velmi dobře anglicky a mají bohaté zkušenosti s podobnými transakcemi ze zámorí. Po delší době se nám podařilo se spojit s prodávajícím panem Kieramem Wanduragulou, žijícím v USA ve státě Connecticut. Knihu jsme zaplatili a po týdenním cestování přišla. Protože pan Wanduragula je antikvář a knihami se profesionálně zabývá, byl schopen nám o její historii podat i podrobnější informace.

Z dopisu pana Wanduraguly vyplývá, že podle štítků z různých knihoven v knize nalepených, byla její cesta z Evropy do USA tato: Někdy v 1. polovině 19. století ji koupil Henry S. Lake, syn bohatého obchodníka z New Yorku. Henry S. Lake byl asi poměrně kontroverzní osobností. Mladí sice strávil divokým bohémským životem, ale poté, co uvěřil v Boha, odjel do Evropy a v Nizozemí studoval na Katolické univerzitě v Lovani. Protože měl k dispozici bohaté finanční zdroje, věnoval se svému koníčku - nákupu starých knih z oboru teologie a filosofie na různých aukcích. Na některé z nich koupil i knihu *Discursus Juridicus*.

Po návratu do New Yorku svou sbírku knih uložil v domě svého otce. Zbytek života strávil v ústraní v Kalifornii, protože se jako katolický kněz oženil a pro své radikální názory rozešel s církví. Poté, co zemřel otec Henryho S. Lakea, byly knihy z pozůstalosti v jeho domě dány do aukce. Na poslední chvíli si však některé knihy z Lakeho sbírky (a mezi nimi i tu naši), vybrala do své knihovny v roce 1886 Xaverská společnost, později přejmenovaná podle svého zakladatele na Katolický klub Patricka F. Dealyho, což byl jezuitský kněz a pozdější prezident Fordhamské univerzity v New Yorku. Knihovna Katolického klubu se knihy v nedávné době zbavovala a pan Wanduragula ji koupil v aukci v Massachusetts a vystavil k prodeji na internetu.

Poté, co kniha přišla na konci března 2018 do Spálova, jsem začal hledat někoho, kdo by ji odborně zrestauroval. Na internetu jsem našel výborné reference na Mgr. Bulíčkovou, restaurátorku Oblastního archivu v Olomouci. Jel jsem jí knihu do Olomouce ukázat a dohodli jsme se na spolupráci. O její práci se nebudu v tomto textu zmiňovat, protože si o ní můžete přečíst v podrobnějším článku. Mezitím jsem již komunikoval s doc. Maiellem, který projevil o knihu velký zájem a s radostí přijal možnost pronést přednášku o svém oblíbeném barokním autorovi-Carlu Ferdinandu Schertzovi na slavnostním představení restaurované knihy.

Tento slavnostní akt proběhl v přísálí spálovské sokolovny 5. května od 17.30 hodin za účasti asi 50 osob ze Spálova a okolí. Nejprve krátce promluvila paní starostka Ludmila Sucháčková, která všechny zúčastněné přivítala a představila program večera. Poté jsem já vy-

světlil celou historii, jak jsme ke knížce přišli, tak jak je vylicena výše v tomto článku. Mgr. Bulířková pohovořila o stavu knihy před restaurováním a o své práci na ní, což doložila mnoha promítanými fotografiemi. Na závěr vystoupil se svojí přednáškou doc. Maiello. Obsah jeho přednášky též najdete na jiném místě v tomto čísle OV. Celkově trval program asi hodinu a půl. Zúčastnění měli možnost se na knihu *Discursus Juridicus* nejen podívat, ale mohli si ji též vzít do ruky a prolistovat.

Poté jsem všechny přítomné pozval na krátkou procházku Spálovem zaměřenou na dobu vzniku knihy. Zastavili jsme se u dnešního úřadu městyse, což v době C. F. Schertze byla palírna lihu, u kostela, v jehož kryptě byl Schertz pohřben, u vchodu do parku a nad vchodem do školy ze dvora jsem upozornil na erby tohoto zámeckého pána, který zámek dosti zvětšil, v dolní části parku naproti obchodu jsme si připomněli rybník, který právě C. F. Schertz nechal zasypat. Poslední zastavení proběhlo u pomníku spálovským rebelům, protože selské bouře se dotýkají také doby tohoto šlechtice. Zde jsme také celou akci ukončili.

V současné době je kniha *Discursus Juridicus* v trezoru na úřadu městyse a zvažujeme možnosti její další prezentace na veřejnosti. Pokud by měl kdokoliv ze čtenářů zájem si knihu prohlédnout, je to možné po domluvě na úřadě městyse.

Carl Ferdinand Schertz jako barokní spisovatel

*(výtah z přednášky doc. Giuseppa Maiella pronesené 8. 5. 2018 na večeru věnovaném uvedení knihy *Discursus Juridicus*)*

Svobodný pán C. F. Schertz patří ke generaci, která je literární vědou opomíjena. Žil na přelomu 17. a 18. století, a protože psal německy či latinsky, barokně květnatě a většinou o věcech pro dnešní svět nedůležitých, najdeme o něm zmínky pouze v souvislosti s jeho dílem nejznámějším - s knihou *Magia posthuma* - tedy Posmrtná magie. A protože se jedná o spis zabývající se právní stránkou problému oživlých mrtvol, bývá o něm psáno jako o „pověřivém tmáři“ nebo „chytrém hlupákov“, zejména v publikacích tendenčně pozorujících literární historii brýlemi dialektického materialismu (viz např. Šindelář v roce 1986). Cílem této přednášky má být jednak popis jeho díla a jednak jeho zařazení do dobového kontextu a vysvětlení jeho významu pro dnešek, hlavně s přihlédnutím k rodnému Spálovu.

C. F. Schertz se narodil jako syn zdejšího zámeckého pána, rytíře Kašpara von Schertz. Došlo se mu stejného vzdělání jako mnohým mladíkům jeho generace: nejdříve se vzdělával na jezuitském gymnáziu v Olomouci, poté studoval práva.

V roce 1686 přebírá poměrně chudý spálovský statek a přivydělává si jako kamerální a lenní rada olomouckého arcibiskupa. Na tehdejší dobu se pohyboval ve vysokých kruzích a mezi lidmi intelektuálně na výši. O tom svědčí i skromné pozůstatky jeho knihovny, která byla sice po jeho smrti ihned rozebrána kvůli sporům o dědictví, přesto některé svazky, které byly prokazatelně jeho majetkem, můžeme i dnes najít v Moravské zemské knihovně v Brně, Státní vědecké knihovně v Olomouci...

Tvorbu C. F. Schertze můžeme rozdělit do několika období. První plodná léta jsou 90. léta 17. st. Sem většinou patří spisy právní a právně-teologické povahy. Již do roku 1694 můžeme datovat nepublikovaný rukopis *Lucubrantiuncula juridica de ingratitudine*, první publikova-

nou prací z roku 1697 je kniha, kterou máme dnes večer možnost si osobně prohlédnout, tedy kniha *Discursus Juridicus De Beatissima Virgine Dei Genitrici Maria*, vydaná v Olomouci. Následuje ji další rukopis hned z roku 1698 - *Iconismus iurium ut et pseudo-iurium Moraviae*.

Z roku 1699 pochází studie o moravském zemském erbu *Mährisches Landes Wappen aus Historie und Herolds*, *Kunst Illuminiret*, vydaná v Norimberku. V ní si všímá podobnosti šachovnice na moravské orlici s šachovnicí chorvatskou. Posledním rukopisem tohoto prvního období je *Anagnostica De Illustrissima D. D. Comitum de Kunitz*.

Nastává poměrně dlouhé období, 1701- 1714, kdy kromě dnes neznámější publikace *Magia Posthuma* z roku 1706 (nebo také 1704, datace není jednoznačná) nenapíše C. F. Schertz vůbec nic. V roce 1715 začíná autor znovu publikovat. Nejdříve vydává první studii na světě věnovanou řece Odře (*Laconismus Philologicus De Genuino Fontis Oderae Loco Situque*, vydaná ve Vratislavi), poté v roce 1716 knihu chronogramů *ILLVMInatio oppaVlae typiCe eDita* (*Brigae*) a ročenku roku 1716 - *EteostlCa Intra anni praeterlIti CvrsvM eDita atqVe nVnC* (*Brigae*).

Po tomto poeticko - filologickém období se autor opět začíná věnovat právní problematice. Je hlavním tématem jeho spisů *Philologia ad Alphabetum Juridicum* (*Brigae* 1717), *Quaestionarius juridicus novae materiae de Ex- Jesuivitis* (rukopis 1718) a *Herkommann im ersten Nach-Hieb* (*Brieg* 1719). O barokním duchu těchto děl nelze pochybovat. Také těžištěm posledního Schertzova díla jsou právní záležitosti. Věnuje se v něm historicko-právní interpretaci nájemního systému zvaného *arenda*. Jedná se o dílo *Der Auffrichtige Abrather Des in Arrende* (*Brun* 1719).

Většina prací našeho autora upadla brzy v zapomnění. Hrátky s chromogramy vyšly postupem času z módy, systém *arendy* se přestal používat, právní spisy nebyly nijak zásadní povahy. V místním měřítku se dá hovořit o nějakém významu jen u práce o moravském znaku a o řece Odře. Také na knížečku *Magia Posthuma* by se jistě zapomnělo, kdyby ji ve svých *Dissertationes* necitoval Augustin Calmet, jeden z největších intelektuálů 18. století. Tento francouzský benediktnin věnoval ve své knize o problému vampyrismu pozornost Schertzovu dílu z toho důvodu, že oceňoval jeho racionalismus. Schertz totiž ve své knize považuje exhumování mrtvol – domnělých vampýrů – za hloupou praxi. Konstatuje, že vampýři a přízraky se lidem zjevují, což dokládá přesnými citacemi dobových pramenů.

Není nutno se nad tímto jeho konstatováním rozhořčovat (vždyť stejný názor měl v té době také olomoucký biskup Schratzenbach, který o moravských vampýrech diskutoval i s papežem ve Vatikánu), ale je třeba ocenit jeho střízlivý pohled právníka, který vyžaduje i pro mrtvolu podezřelou z obtěžování živých lidí řádný proces v souladu se zákonem za účasti civilních, církevních i lékařských autorit. A protože Calmetovy *Dissertationes* byly přeloženy do mnoha světových jazyků, staly se slavnými a jsou považovány za základ současného módního „bádání“ o vampyrismu, je jasné, že se stal „slavným“ i C. F. Schertz. Byť jen jako autor sekundární literatury.

Na závěr bych rád připomenul, že první překlad knihy *Magia Posthuma* do češtiny pořídil pro svoji potřebu již v 80. letech 20. st. spálovský vlastivědný pracovník František Šustek. Jedna z kopií strojopisu je i v místním archivu. Překladačem tohoto textu byl P. Bureš, tehdejší farář ve Věsce, vynikající latiník. Novější komentovaný překlad pak najdete v mé knize *Vampyrismus a Magia posthuma*, kterou vydalo v roce 2005 nakladatelství EPOCH.

Restaurátorská dokumentace

Komplexní restaurování knihy – DISCURSUS JURIDICUS

1. Identifikace

Předmět restaurování: komplexní restaurování knihy

Autor: Schertz, Carl Ferdinand von,

Nakladatelské údaje: Olomouc, Typis Ioannis Iosephi Kylian

Datace: 1697

Přepis titulního listu: DISCURSUS JURIDICUS DE BEATISSIMA VIRGINE DEI GENITRICE MARIA / PROLATUS a CAROLO FERDINANDO De Schertz Equite Moravo, REVERENDISSIMI Et SERENISSIMI EPISCOPI OLOMUCENSIS CONSILIARIO, JUDICIOR: FEUDAL: ASSESSORE. AERAE CHRISTIANAE, Seu a PARTU VIRGINEO

Tisk: černý

Text: latinský text

Zadavatel: Miloslav Chytil, v zastoupení obce Spálov

Termín započetí a ukončení práce: únor – duben 2018

Restaurovala: Mgr. et BcA. Veronika Bulíčková

2. Typologický popis

2.1 Typologický popis knižní vazby

Jedná se o knižní blok. Rozměry knihy jsou: výška 167 mm, šířka 107 mm a síla 15 mm.

Ořízka

Ořízka je po všech třech stranách nebarvená.

Organismus šití

Šití se dochovalo v dobrém stavu, jen bylo nutné nastavit vazy a přišít přední a zadní složky. Chybělo pokrytí hřbetu usní a zbyly zde jen její pozůstatky.

Kapitálek

Kapitálek nebyl součástí knihy ani u hlavy ani u paty.

Předsádky

Přideštiny a předsádky se dochovaly. Okraje přideštin byly silně zdegranované a lámaly se. Místy chyběla papírová podložka. Na předním přideštině se dochovaly dva štítky. Jeden je umístěný na pravém horním okraji a druhý zhruba uprostřed.

2.2 Typologický popis knižního bloku

Knižní blok tvoří složky ze strojového ručního papíru. Na některých listech se objevuje filigrán s motivem jelena.

2.3 Typografický popis

Přepis titulního listu:

DISCURSUS JURIDICUS DE BEATISSIMA VIRGINE DEI GENITRICE MARIA / PROLATUS a CAROLO FERDINANDO De Schertz Equite Moravo, REVERENDISSIMI Et SERENISSIMI EPISCOPI OLMUCENSIS CONSILIARIO, JUDICIOR: FEUDAL: ASSESSORE. AERAE CHRISTIANAE, Seu a PARTU VIRGINEO

Jazyk

Kniha je tištěna latinsky.

Sazba

Text je komponován do jednoho sazebního obrazce.

Počet stran

V této knize se stránkování neobjevuje.

2.4 Grafická výzdoba

V knize se objevují drobné florální grafiky, vlysy, iniciály do výše 3 řádků a tiskařské značky.

3. Popis poškození knižního bloku**3.2 Poškození knižního bloku**

Knižní blok se dochoval ve velmi dobrém stavu. Jen bylo nutné vyspravit přední a zadní složky. Některé listy byly pomačkané, potrhané, místy chyběla papírová podložka.

Ořízka

Ořízka se dochovala ve velmi dobrém stavu.

3.3 Poškození knižní vazby

Na přední lepenkové desce byl zlomený pravý dolní roh. Oba rohy byly odřené a lepenka byla ztenčená. Místy se vyskytovalo i působení hmyzu. Taktéž i u zadní lepenkové desky se vyskytuje působení hmyzu a oba rohy jsou ztečené a měkké. Pokryv tvořila tmavě hnědá tříslučiněná useň, která se však dochovala ve velmi špatném stavu. Zbyly jen fragmenty pokryvu na přední a zadní desce a ty byly velmi zdegradované a popraskané. Většina z nich se při sundávání úplně rozdrobila na prach (viz příložené fragmenty). Díky velké nesoudružnosti vláken, se podařilo aplikovat jen část původního pokryvu.

4. Restaurátorský záměr

1. Fotodokumentace stavu před restaurováním, v průběhu restaurování, po restaurování
2. Průzkum stavu a míry poškození
3. Vyčištění hřbetu od zbytků usně a klišu
4. Čištění předních a zadních složek mokrou cestou
5. Vyspravení jednotlivých listů
6. Navázání nových vazů
7. Složky přišity ke knižnímu bloku, včetně předsádek a přideští
8. Zaklížení hřbetu a vylepení mezivazních přelepů
9. Vyspravení a zpevnění lepenkových desek

10. Nasazení lepenkových desek
11. Aplikace nové tříslučiněné usně
12. Aplikace původní tříslučiněné usně
13. Vylepení křidélek a přideští
14. Vylepení štítků na přední přideští
15. Závěrečná dokumentace

5. Postup restaurátorských prací

Předběžný průzkum a fotodokumentace knihy

Knihy byla před začátkem zásahu nafocena a byl proveden průzkum jejího poškození.

Vyčištění hřbetu od zbytků usně a klišu

Hřbet knihy byl očištěn vodným roztokem 4% Tylose MH 6000 od zbytků usně, klišu a jiných nečistot.

Čištění předních a zadních složek mokrou cestou

Přední a zadní složky byly čištěny mokrou cestou ve vodní lázni s přidáním tenzidu benátského mýdla. Poté došlo k doklížení 0,5% vodným roztokem Tylose MH 300. Následně byly listy vyrovnány pod zátěží až do úplného vyschnutí.

Vyspravení jednotlivých listů

Jednotlivé listy byly vyspraveny zatónovaným japonským papírem. U některých listů se doplnily i papírové ztráty. Jako lepidlo byla použita 4% Tylose MH 6000.

Navázání nových vazů

Jelikož byly původní vazy z obou stran odtržené, bylo nutné je znovu navázat motouzem o stejné síle. Ke stávajícím vazům byly nalepeny kostním klišem.

Složky přišity ke knižnímu bloku, včetně předsádek a přideští

Vyspravené složky byly přišity k původnímu bloku 100% přírodní lněnou nití.

Zaklížení hřbetu a vylepení mezivazních přelepů

Hřbet byl zaklížen kostním klišem a přes hřbet byly přelepeny mezivazní přelepeny mezivazní přelepy z japonského papíru.

Vyspravení a zpevnění lepenkových desek

Na přední a zadní desce došlo ke zpevnění rohů pomocí japonského papíru a lepidla. Taktéž byly doplněny i chybějící části po působení hmyzu.

Nasazení lepenkových desek

Vyspravené lepenkové desky byly nasazený na nově vzniklé vazy kostním klišem. Taktéž byly na desky nalepeny i mezivazní přelepy.

Aplikace nové tříslučiněné usně

Vzhledem k tomu, že se původní useň dochovala ve velmi špatném stavu a jen ve fragmentech, bylo nutné aplikovat nový povrch. Desky byly potaženy tříslučiněnou usní v co nejpodobnějším odstínu jako je originál. Jako lepidlo byl použitý pšeničný škrob.

Aplikace původní tříslučiněné useň

Původní useň se dochovala ve velmi špatném stavu, hodně se drolila a praskala. Proto bylo velmi obtížné ji nalepit zpátky ve stejném stavu. Ale většina se podařila vrátit na místo. Opět byl použitý pšeničný škrob.

Vylepení křídélek a přideští

Nakonec byla vylepena křídélka, přední a zadní přideští na lepenkové desky. Jako lepidlo byl použitý pšeničný škrob.

Vylepení štítků na přední přideští

Na přední přideští byly zpátky nalepeny pšeničným škrobem dochované štítky.

Závěrečná fotodokumentace a vyhotovení restaurátorské zprávy

6. Seznam použitých chemikálií a materiálů

Použité materiály:

japonský papír gramáž 9 g/m²

japonský papír gramáž 43 g/m²

motouz

100% lněná nit

tříslučiněná useň

Použité chemikálie:

4% vodný roztok Tylose MH 6000 (methylhydroxyetylcelulosa)

0,5% vodný roztok Tylose MH 300 (methylhydroxyetylcelulosa)

pšeničný škrob

kostní kliš

benátské mýdlo

Pomocné materiály:

Holly Tex, 100% polyester bez obsahu kyselin

7. Doporučené klimatické podmínky

Kniha by měla být uložena v těchto podmínkách, v případě pravidelného využívání.

Relativní vlhkost	30 – 50% ± 5%
-------------------	---------------

Teplota	14 – 18°C ± 1°C
---------	-----------------

Intenzita osvětlení v případě vystavování objektu	max. 50lx/h
---	-------------

Objekt je třeba chránit před přímým slunečním světlem, prachem a nadměrnou vlhkostí. Současně je nutné zabránit výkyvům teploty a relativní vlhkosti. Zápůjčky navrhuji omezené, pouze při vhodných podmínkách a bezpečné manipulaci. Uložení v horizontální poloze ve vyhotoveném ochranném obalu z nekyselé lepenky.

Při manipulaci s knihou je vhodné používat bílé bavlněné rukavice a klíny, aby nedocházelo k namáhání vazby.

Přední deska – stav před restaurátorským zásahem

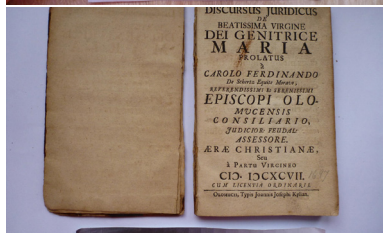
Přední deska – stav po restaurátorském zásahu

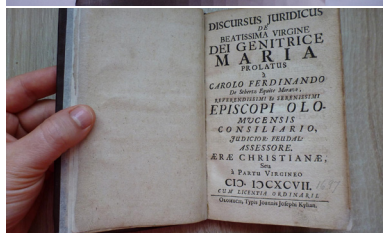
Hřbet knihy - stav před restaurátorským zásahem

Hřbet knihy - stav po restaurátorském zásahu

Titulní list - stav před restaurátorským zásahem

Titulní list - stav po restaurátorském zásahu

Tři paní učitelky spálovské školy slavily jubileum

Jaroslava Šustková

V loňském roce a letos oslavily tři kolegyně, tři paní učitelky své životní jubileum. Ptáte se jaké? Přece krásné 80. narozeniny, jak říkával můj strýček, to už je důvod k oslavě! Všechny učily celé své aktivní období ve spálovské škole, do které nastoupily koncem padesátých let, a také se tu provdaly a založily rodiny. Důvěrně je známe, je to paní učitelka Jiřina Peprná, paní učitelka Libuše Maršálková a paní učitelka Danuše Klezlová. Přiblížím vám jejich životní osudy tak, jak mi je samy předaly.

Zaměstnanci školy v roce 1956: zleva 3. řada: uč. Raštlák, řed. školy Vladimír Horák, uč. Fr. Šustek, kuchařka B. Šimová, uč. M. Haubeltová, uč. Jiřina Peprná, školník p. Třetina, sedící: uč. J. Šubová, uč. Libuše Maršálková, uč. A. Mikošková, uč. A. Bazalová

Jmenuji se Jiřina Peprná, rozená Sznapková. Narodila jsem se 11. února 1937 v Bratislavě, protože zde sloužil jako důstojník ČSA můj otec. Roku 1939 jsme museli Slovensko opustit a stěhovali jsme se do Holic v Čechách. Po dvou letech jsme se znova stěhovali, tentokrát do Lipníka nad Bečvou, kde si rodiče koupili menší domek. V Lipníku jsem také chodila do škol, od mateřské po základní. Po závěrečné zkoušce v 9. třídě (IV. měšťanka) jsem byla přijata na Pedagogické gymnázium v Olomouci. Byla jsem moc ráda, protože být učitelkou, byl můj sen.

Po čtyřletém studiu ukončeném maturitou jsem nastoupila v roce 1956 na umístěnou do školy ve Spálově. Ředitel školy Vladimír Horák mi přidělil hodiny češtiny, dějepisu a hudební výchovy od 6. do 8. třídy a také třídnictví v 8. třídě, i když jsem měla vzdělání jen na nižší stupeň.

Tam jsem se nakonec vrátila a učila střídavě ve 4. a 5. třídě, pouze hudební výchova v ostatních třídách mi zůstala. Neučila jsem v 1. třídě, ta se mi během mé učitelské praxe vyhýbala. V lednu 1958 jsem se provdala za Emila Peprného a v červnu téhož roku se mi narodil první syn Jaromír a o čtyři roky později druhý syn Kamil.

Střídavě jsem učila na prvním i druhém stupni až do roku 1992, kdy jsem odešla na důchod. Toho jsem si ale moc neužila, ještě v září téhož roku jsem šla znova učit za paní učitelku J. Školařovou, která odešla do Lipovce u Blanska.

Učení v penzi mi vydrželo až do roku 2000, kdy jsem definitivně odešla. Mezi tím jsem učila asi půl roku v Odrách a pak zase ve Spálově, když byla ředitelkou Jaroslava Šustková. Za dobu

Pedagogický sbor ZŠ Spálov v roce 1965: 1. řada: Anna Bazalová, Libuše Maršálková, Jiřina Peprná, Helena Petrášová, Danuše Klezlová, Marie Hyklová, Věra Hovorková, 2. řada: M. Brázda, Viktor Zima – ředitel školy, František Šustek

mého učitelování se vystřídal ve spálovské škole šest ředitelů a to již zmiňovaný Vladimír Horák, František Šustek, Viktor Zima, Jan Černý, Jiljí Šimíček a Jaroslava Šustková. Za těch asi 50 let učitelování se mi podařilo vychovat a něco naučit nespočet žáků. Učila jsem velmi ráda, a když se dnes ke mně hlásí některý z mých bývalých žáků, opravdu mě to potěší a ujistí v tom, že má práce ve školství nebyla marná.

Paní učitelka Libuše Maršálková se narodila 30. října 1937 rodičům Evženii a Albertovi Šustkovým, bytem ve Spálově č. 242. Otec byl autodopravce a matka prodávala v obchodě, který rodina vlastnila. Před nástupem do obecné školy navštěvovala školu mateřskou, která byla v předsálí dnešní sokolovny. Učitelkou v mateřské škole byla Němka „teta Ema“. Do 1. třídy nastoupila ve Spálově, učitelem prvňáčků byl Alois Jurák. Od 1. února 1945 přestoupila do Obecné školy v Jindřichově. Rodiče řešili náhlé úmrtí babičky Marie Remešové a na gruntě v Jindřichově ji bylo třeba zastoupit. Otec zůstal ve Spálově, matka a její dcera odešly do Jindřichova. Měšťanskou školu Liba absolvovala ve Stříteži nad Ludinou a gymnázium, pozdější jedenáctiletku, v Hranicích. Během studií se dělal nábor pro učitelství v pohraničí, do kterého se přihlásila a dostala umístěnkou do Vítkova. Dálkově vystudovala ještě jednu doplňující maturitu na Pedagogické škole v Ostravě. Po úspěšném absolvování studia byla z moci úřední přeložena na Osmiletou střední školu ve Spálově, bylo to ve školním roce 1956/57. 18. května 1959 se provdala za spálovského rodáka Klementa Maršálka a společně vychovali dvě děti, Blanku a Petra, oba dosáhli akademického vzdělání.

V 55 letech odešla do důchodu, ale učila ještě dalších deset let v Odrách a v Jakubčovicích. Sama byla dva roky ředitelkou na Jednotřídní škole v Luboměři. Za 81 let svého života zažila okupaci, znárodnění jejich obchodu a autodopravy, padesátá léta, pražské jaro, normalizaci a sametovou revoluci.

Pedagogický sbor ZŠ Spálov v roce 1991: zleva sedící: Danuše Klezlová, Libuše Maršálková, Jiřina Peprná, Jaroslava Šustková, Jarmila Mazáčová, Eva Gebauerová, zleva stojící: Eva Maršálková, Radek Rafaj, Jan Černý – ředitel školy, Jiljí Šimíček a Miroslav Richter

Paní učitelka Danuše Klezlová, rozená Králová 5. 9. 1938, přišla do Spálova 1. září 1957. Nastoupila za odcházejícího učitele a tři roky učila matematiku a fyziku. Potom se vrátila ke svému oboru a učila děti na 1. stupni. Když odešla paní učitelka Marie Haubeltová do důchodu, nastoupila do první třídy, prvňáčky učila dlouhých 11 let a k doplnění úvazku přibírala hodiny na vyšším stupni: tělocvik, ruční práce, vaření a šití. Pro každou novou práci prošla řádným školením. Nejdelší byl kurz logopedie, na kterém se setkala s mnoha doktory a vzpomíná na jejich vstřícnost a laskavost. „Učitelství je krásná práce, zvláště u těch nejmenších, ještě stále se mi po nich stýská,“ vzpomíná paní učitelka Klezlová.

ŽIVOT VOJENSKÝ

Rudolf Mík

pokračování

Vážení čtenáři, z knihy Život vojenský od Rudolfa Míka, Luboměř uvádíme další zajímavosti, a to výčet mužů z Luboměře ve světové válce, rovněž luboměřské legionáře a dále uvádíme text Život a zvyky v Rusku.

Muži z Luboměře ve válce světové 1914 –1918:

č. d. *Jméno:*

1	Kočtář Josef, zámečník	ž	53	Onheiser Josef	ž
3	Kubica Ignác	s	56	Kočtář Emil	s
5	Král Eduard	ž	56	Kočtář Josef	s
6	Lév František	s	56	Kočtář František	s
6	Lév Josef	s	57	Demel Alois	s
8	Skřehota František	s	58	Ondřej František	s
10	Ondřej Josef, hostinský	ž	58	Ondřej Adolf	ž
11	Mík Alois	s	62	Král Josef	s
12	Ondřej Ferdinand	s	62	Král Adolf	s
12	Ondřej Josef	s	63	Demel Vojtěch	ž
12	Ondřej Karel	s	64	Šustek Josef	s
12	Ondřej Adolf	s	66	Štěpán Adolf	s
13	Kašpar Josef	s	66	Štěpán Alois	s
13	Kašpar František	s	68	Foltýn Josef	ž
17	Farda Josef	ž	71	Biskup Julius	s
19	Lév Karel	ž	73	Biskup Josef	s
23	Mík Alois	ž	78	Klezla Ludvík	s
25	Mansbart Václav	ž	78	Klezla Alois	s
27	Vencel František	ž	80	Tandler Vilhelm	ž
35	Zezula Karel, krejčí	ž	81	Šima Kliment	ž
36	Grones Josef	s	82	Klezla Alois	s

38	Čech Josef	ž	83	Král Josef	s
40	Biskup František	ž	85	Tybler Max, obuvník	ž
41	Král František	s	88	Biskup Tomáš	ž
41	Král Ferdinand	s	89	Ambož Kliment	s
41	Král Jan	s	92	Mik František	s
41	Král Josef	s	94	Šima Vavřín	ž
42	Šima František	s	96	Biskup Leopold	s
46	Čech Josef	ž	97	Šustek František	s
47	Horák Adolf	s	98	Mik Rudolf, obuvník (otec)	ž
48	Ambrož Richard	s	102	Kubica Josef	ž
52	Honyš Alois	s	103	Farda František	ž

Poznámka: ž = ženatý, s = svobodný

Padlí ženáci z Luboměře:

14	Kunz Emil
21	Farda František
28	Kubica František
75	Himmer Ernest
50	Foltýn Tomáš (na bytě)
47	Horák Josef
104	Král František (Tomů Franz)
92	Mik František

Na vojně onemocněli a doma zemřeli:

18	Demel Tomáš, obuvník
51	Honyš Antonín

Padlí svobodní z Luboměře:

13	Kašpar Karel
29	Lév Josef
33	Král Alois
36	Grones Antonín
39	Šmatelka Antonín
45	Lév František
48	Ambrož František
61	Horáček František
70	Šustek Josef
71	Biskup František
72	Brož Jiří
74	Biskup Alois
96	Biskup František

Poznámky:

1) Dovezen mrtvý do Luboměře z Marmarošského Sigtetu.

2) Četařem při železničním oddělení. Stavba mostu se zřítla a všichni se zabili.

3) Padl u Klimentova, raněn od kulometu do břicha.

Mik Alois z č. d. 23, svob., zemřel na vojně od očkování.

Legionáři v Rusku:

78	Klezla Josef	s
3	Kubica František	s
61	Farda Antonín	s
86	Farda Adolf	ž
100	Král Josef	s

Legionáři, kteří v Rusku padli:

3	Kubica Josef (u Kajnska v Sibiři)	s
22	Klezla Tomáš	s

Legionáři v Itálii:

61	Horáček Josef	ž
82	Klezla Bedřich	s
11	Mík František	s
67	Demel Josef	s

V Rusku v zajetí byli:

2	Šustek Josef	ž
49	Leher František, kovář	ž
69	Čecha Adolf, obuvník	ž
9	Valenta František	s
98	Mík Rudolf	s

Domobranci v Itálii:

12	Ondřej Rudolf	s
55	Stoklas František	ž
76	Klezla František	s
80	Tandler Josef	s
98	Mík Josef	s
90	Kostka František	s

23	Mík Josef	s
26	Farda František	s
45	Lév Josef	s
71	Biskup Karel	s
39	Šmatelka Emil	s
39	Šmatelka Josef	s
37	Farda Karel	s
8	Skřehota František	s

Legionáři ve Francii:

70	Šustek Alois	s
90	Kostka Emil	s

Tento poslední Skřehota Fr. byl na ruské frontě těžce raněn do prsou a do hlavy. Zároveň byl jako raněný od Rusů zajat. Za krátký čas byl zajat od Němců a transportován do Rakouska. Po uzdravení poslán na frontu do Itálie, ze které se v době převratu státního šťastně domů vrátil.

Život a zvyky lidu v Rusku

Když přijede člověk za Krakov, ucítí jinší vůni vzduchu, poněkud měkčí a vodnatější. Svět od Krakova až po hory Ural, povrchně řečeno je na jedno kopyto, 100 až 200 roků za námi ve všem. Vzadu za Uralem v Asii lid pokrokovější a vzdělanější než v Rusku evropském, a to proto, poněvadž ti prozíravější lidé, kteří burcovali lid v evropském Rusku k pokroku a svobodnému životu, vyhnáni byli od režimu carského na Sibiř, to jest do Zauralí.

Píši nejprve o Rusku evropském.

Do školy chodily děti dobrovolně od 12 roků. Čísti a psát se ještě naučily. Celkem jsem pozoroval, že jsou tam lidé většinou k učení nadaní a zdravých nervů. Počítat počítají všechno na počítadlech jak v obchodech, tak v domácnostech. Četbu knih v domácnostech nepěstovali kromě čtení církevního, kteréžto písmo se od písma světského moc lišilo.

Šatstva k oblečení moc nemají. Jednu barevnou košili a černé soukenné kalhoty na neděli a plátěnou košili a plátěné kalhoty na den všední. Hlavním oděním těla byl dlouhý kožich bez obtažení. Na nohy v zimě huňáky a na léto boty. Na hlavě furážku, v zimě beranici. Košile nenosí mužcí zastrčené v kalhotách, nýbrž vytaženou přes kalhoty, opásání šňůrou se střapci nebo řemenem.

Mladí mužcí si zavedli stříhání vlasů po způsobu národů západních. Starší mužcí nosili vlasy dlouhé, do rendlíku stříhané. Tvář zarostlou vousy. Mladí se naučili tváře holiti.

Obydlí mizerné. Jizby většinou dřevěné. Někde u jizby síň, někde vchod do jizby přímo zvenci. V jizbě veliká zděná, vápnem olíčená pec s velkým zápecím. Dobrý to leger pro staré lidi. V jednom koutě postel, v druhém koutě stůl, za stolem lávky. Ostatní mezery při stěnách vyplňují lávky. Za pecí na podlaze prostor pro ulíhnutá telata a ovečky v zimě. Podlaha dřevěná, krajově i hliněná, která se každou sobotu líčí směsí vápno-kravince. Za stolem pod povalem visí ikony, čili obrazy svatých. Na prvním místě Bůh otec Hospodin. Pod postelí mívá hospodář svůj kufírek a v něm pro celou rodinu peníze a cukr. Na půdu nikdo nechodí, ani jsem schodů na půdu nikde neviděl. Ta jest prázdná.

Střechy jsou kryté slámou nebo barevným plechem. Kůlny jsou ohrazeny většinou proutěnou stěnou a pod kůlnami puštěný dobytek: koni, krávy, ovce. Žerděmi přehrazení. V zimě vytrpí dobytek hrozně zimy. Proto tam viděti dobytek většinou zakrslý a smutný. Zimou se koni pod kůlnou obyčejně honí. Započne kousati jeden druhého a tím se dostanou do pohybu.

Stodol tam viděti málo. Všechno mlátí v přírodě a dávají všechno do stohů, jak slámu, tak plevy. Zděné budovy s modernější výstavbou dle vzoru našeho měli na vesnicích jen zámožnější lidé, a to byli většinou původem cizinci.

Pole hnojit nemuseli. Hnůj vozili buďto do roklí nebo v zimě na řeky. Mlatvu obilí prováděli různým způsobem: 1. Klečíc na humně pístem klepali klasy. 2. Mlátili též cepem. 3. Honěním koní po obilí dokola v kruhu. 4. Mlátičkami se žentoury převoznými.

Všichni hospodáři ve vsi nechávají společně ležeti velké plochy pole na úhor. Jakmile se ukáže léto, ovčák vyhání ovce z celé vsi na úhor na pastvu. Zároveň se pase na úhoru i dobytek hovězí. V noci se vodí na úhor na pastvu koni. Koryta koni na krmení pod kůlnou nemají. Místo koryt stály na prostředku kůlny tři kádě jako velké díže.

Vůz bývá u každého hospodáře jen jeden, tak zvaná tělega. Bez klanic a bočních desek. Vůz má jenom prohlubeň a dvě oje, mezi které se zapřáhne kůň do chomoutu s upevněním duhy koni nad hlavou. Kůň běží po středě cesty. Brzdy u vozu nepoužívají. To drží kůň řemenem, který má okolo zadnice k chomoutu.

Pole orají sachou, která půdu nepřevrací, nýbrž jen kypří. Oře se jednosprežně. Úhor nechávají ležeti 3 roky, někdy i déle; husí a slepic viděl jsem u hospodářů málo.

Na ty obrovské pláně bylo tam lesů málo. Všechno bylo již většinou spáleno a nové lesy pro hroznou zimu a sněhový krov se neujímaly. Lesy se tam obnovovaly jenom přírodně v pralese. Proto topili lidé většinou slámou a sušeným koňským hnojem.

Nejstaršího v rodině všichni poslouchají. Žijí všichni pospolu. Žil jsem u hospodáře, který měl 3 syny, Vasilu, Alexeje a Jakoba. Každý z nich měl rodinu. Jizbu jsme měli jen jednu. Spalo se za pecí, na podlaze, v posteli, na lávkách, v hamburu a bůhví, kde kdo na noc vlezl. Před spaním se modlil stojící děda za všechny sám.

Mimo dobu postní nebylo na jídlo špatně. Bývalo často hovězí maso, prosná kaše, blinci, atd. Jestli zabijí svini, krev a střeva hodí psům. Jakmile započal půst, to byl ale půst. Zelová polévka s rybami, čili boršč; ani chleba nebylo. Pil se jenom čaj; 10 hrníčků čaje a k tomu všemu 1 ½ kostky cukru. Teskno bylo žítí, vůbec pro mladého člověka.

V dobu končinovou celý týden se gulá – chodí, jezdí. S harmoškou jezdí lidé v saních sem a tam. Kam přijedou, všude se plesá „davaj samohonku“ se volá. Někteří tak si počínají jako šílení, pohled na ně k omrzení.

Záchody tam nemají, všechno psi sežerou. Přijde-li ženská na besedu, hned zaměstnání jí dají. Dostane kuchyňský nůž, položí jí ženská hlavu na klín a davaj jásať (vybírat vši).

Kuchyňského náčiní mnoho nemají. Hlavním předmětem jest samovar na horkou vodu, čaj-ník. Železný čigun, několik číšek a několik dřevěných lžic. U pece při povalu jest přibita deska, na níž leží bochník chleba, který obyčejně tarakáni provrtávají. Krysy jsou tam všude doma. Každý mužský má vši, a to dvojce, vlasové a šatní. Kdo vši nemá, o tom se mluví, že jest nemocný.

Velikonoční svátky bývají rušné. Celý týden před svátky se na věžích kostela zvoní. Každý hospodář se zvonění zúčastní. Čím zámožnější chazajn, tím déle musí zvoniti. Při zvonění se v Rusku zvonom nehoupá, bije se o boky zvonu jen srdcem. Každé srdce zvonu má kousek provazu. V době pasky komandující rotu poceloval každého svého vojáka. (Za cara Mik. II.)

Ve svátky velikonoční, kdo přijde druhému do stavení, u dveří řekne: Kristus voskres. Nedávají si navzájem jen po vajíčku jednom, nýbrž po celém desátku.

Kostely čili cerekve v zimě vytápějí. Stolic v kostele není. V prostředku před oltářem stojí velký svícen. Přijdouce do kostela, klanějí se až k zemi. Na levé straně v kostele prodává mužský svíčky. Každý, kdo do kostela přijde, koupí si svou svíčku, rožne a postaví svíčku na plošinu svícnu. Kolik jest lidu v kostele, tolik hoří na svícnu svíček. Kromě svíčky koupí si každý hospodář bílý kulatý chlebiček v průměru asi 8 cm velikosti a zanes ho k oltáři. Tam je pop (kněz) posvětil. Po církevním obřadu vezme si každý hospodář chlebiček domů. Doma, když zasednou všichni ku stolu k obědu, než se započne obědvati, vezme hospodář chlebiček, rozkrojí ho na tolik dílků, kolik jest u stolu jídků. Dá každému kousek toho svěceného, až to pohltnou, započne oběd.

Všichni střebou z jedné mísy. Po každém do úst dání lžičku na stůl položí. Máslo stloukají šplícháním mléka v neckách. Mléko měří na butylky. Vážiti váží na funty a pudy. Měriti délku měří na aršiny a sážně. Prádlo perou ve vanách jen švadráním a nikoliv dřením.

Pop nosí dlouhé vlasy a plnovous s bradou. Obřad v kostele jest úplně jinší než u římskokatolíků. Když se chce někdo oženiti, námluvy dělá děda. Když odchází k nevěstě ženicha namlouvati, hodí po dědu mezi dveřmi krbcem na štěstí. Když nevěsta ženicha nezná, žádá, že si ho přeje viděti. Ženich jede se nevěstě představit s některými nejbližšími přáteli. Jestli nevěsta svolí ku sňatku, hned se to zapíše. Týden před svatbou pošle nevěsta ženichovi peřiny, které se v posteli pěkně u ženicha ustelou. Ženská z vesnice se chodí na peřiny dívati, jakou výbavu nevěsta má.

Zdavka se provede v kostele snubními prsteny. Pop jim z oltáře prsteny podá. Snoubenci si třikráte prsteny vymění tak, že nevěstin zůstane u ženicha a ženichů u nevěsty. Tím jest zdavka ukončena. Potom jezdí sem tam ve vesnici i ku známým do vesnice druhé. Muzikant s harmonikou jezdí s nimi. Jezdí někdy i 5 až 6 povozů, nebo v zimě na saních s větrem o závod. Do které bašty se vevalí, tam se divoce tancuje a pije. Takový svatební turnaj trvá celý týden.

Tanečního sálu jsem na vesnici neviděl. Tancuje se nebo plesá na návsi a v zimě v barákách. Kdyby jste viděli, jaká to bývá lidská divočina, to byste žasli. Po svatbě chodí jeden okolo druhého jako omráčený.

Rusové tabák z fajek nekouří. Kouří většinou machorku z papírových trubiček a cigarety s munšteký. Za lahůdku mají louskání mezi zuby slunečnicová semena a žvýkání žluté smůly. Různého koření v jídle neznají. Pojídají hojnost ryb. Rumu neznají. Za to jest tam velký počet starých lidí slepých.

O Velikonocích chodí pop s lidmi po poli se modliti za polní úrodu. Na pozvání jde se modliti i do stavení k lidu.

V kostele varhany nemají, ale mají pěvecký sbor. Při obřadu předříkává pop sv. litanii a sbor zpěváků krásně odzpěvuje. Okolo kostelů sedí u zdí žebráci a klanějí se mimojdoucím až na zemi, prosíce o almužnu. To byl v zimní době, v třesuté zimě, velmi smutný zjev.

Ženské v polu nepracovaly. To konali mužci, kromě okopání kapusty, kterou sázely do kopečků, vždy tři přísady pohromadě.

Při modlitbě stojí s obnaženou hlavou. Ruce nespínají, nýbrž viseti je mají dolů. Křižovat se křižují křížem velkým. Při pohřbu nesou mrtvolu v rakvi bez víka. Víko se nese před rakví zvlášť. Víko se připevňuje k rakvi až na hřbitově. Na hřbitově jsem viděl též dřevěné kříže. Umírá tam mnoho dětí, poněvadž tam nevěnují dětem lékařskou péči.

V evropském Rusku měli cara Nikolaje II. ve velké úctě. Když starší lidé slyšeli, že cara i s rodinou zavřeli a později zavraždili, velmi bédovali a plakali, že bude s Rosijů zle.

Židy lidé nenáviděli, ale co mohli dělati, když obchody a hospody měli židé v rukou. V roce 1905 dal car lidem nad židy dva dny pěstní právo, a to proto, že v rusko-japonské válce měli židé podíl na ruské zradě. Lidé na vesnicích mnoho židů pobili. Židé si to pamatovali, v roce 1916 to carské rodině plně oplatili.

Asijské Rusko čili Sibiř.

Když jsme přijeli v září 1914 za hory Ural, měli jsme před sebou ohromné rovné pláně. Všude ohromná rovina s nepatrnými pahrbky. Tuto rovinu protíná hlavní železná dráha čtyřkolejná z Moskvy do Vladivostoku. Sibiř jest mnohem řidčeji zalidněna než Rusko evropské. Čím dále od dráhy, tím řidčeji vesnice. Řeky ohromné, vírovité s vysokými hlinitými břehy a velmi hluboké.

Sibiř jest zalidněna ruskými revolucionáři, které nemohl ruský car a jeho germánská klika v evropském Rusku potřebovati. Proto je vyvážel na Sibiř. Hospodáři tam byli pokrokovější. Používali různých nových hospodářských strojů, které objednali u firem amerických.

Byli tam lidé čistotnější. V jizbách měli podlahy. Užívali více jizb. Měli síň i předsíň s umyvadly. Podlahy, lávky, seslíky, okna měli barvou natřené. Noví přistěhovalci měli začátek špatný. Bejvák si udělal z proutěných stěn omazaných hlínou. Dědiny tam byly většinou dřevěné, prostranné. Města zděná, s moderními ulicemi a domy. (To se musí náš Olomouc schovati.)

Obživa lidu jest bohatá. Jest tam mnoho řek a jezer s hojností dobrých ryb a různého ptactva. Rybolov pro všechny volný, honitba zvěře volná. Trávoseč volná a vždy dostatek.

Okolo vesnice jsou nejprve ohromné pastviny pro volný výběh domácích zvířat: koní, hovězího, ovcí a vepřů. Za pastvinami následuje příkop a potom teprve role. Všude hluboká, černá, bez kamení půda a velmi kyprá. Sejí tam výhradně pšenici, oves, ječmen, mák, melouny, slunečnici. Hospodyně pekou každý den čerstvý bílý chlebiček.

Mládež se baví v neděli na prostranném návsi. Jeden mladík hraje na harmoniku (někdy i cimbál) a druhý tluče na barabán. Mládež tancuje, čili plesá. Každý sám se založenýma rukama. Jen proti druhému poskakuje.

Na Sibiři jest mnoho močálů a staré trávy. Proto jest tam mnoho komárů. Před komáry uhání koně z pastvin na noc do dědiny. Každý hřebec si svou rodinu hlídá i proti vlkům. Aby koni neutekli až za pastviny do obilí, poutají je na přední nohy. Pobíhají tam i stáda mladých koní volno v okolí. V zimě ožirají stohy sena v polu stojící. Až potřebuje hospodář koně, jde si ho na smečku chytnout. Zажene se stádo do vsi, východy se zastoupí mužskými a kůň polodivoký se na lano chytne.

Pšenice se v Sibiři velmi rodila. Na prodej to vozili hospodáři 3 až 4 dny cesty ku žel. dráze. Bohužel, žid, který obilí skupoval, dal jim za to, co chtěl. Obyčejně směšnou cenu. Před každým jídlem si každý opláchne vodou ruce. Za delikatesní jídlo má týden nebo dva týdny stará selátka upečená. Jde-li soused k sousedu nebo dále, táhne každý za sebou dlouhou hůl, aby se ubránil psům.

Čtvero ročních časů tam není. Jest tam zima a léto. Obrat ve třech dnech. V zimě hrozná zima, led na řece Obu 1 – 2 metry silný. V létě horka k nevydržení, země hrozně pálí. Cesty hlinité, zasypávané díry hnojem. Taktéž v městě. Zdechliny, kočky, potkani – vyhozené na ulicích.

Vodu na čaj a na kvas (nápoj) berou z říček a nikdy ze studní. Lidé pracují i v létě v tenkých kožených rukavicích, chráníce se proti různým jedovatinám. Celkem jest tam málo dešťů. Proto chraň Bůh Rusko od živelného sucha. Svědky jsme toho byli v r. 1917. Lidé i zvířectvo, všechno hyne. Podobně tomu bylo v roce 1921.

STARÝ HŘBITOV V PARTUTOVICÍCH

Marcela Brázdová

Starý hřbitov v Partutovicích zpracovala p. Brázdová jako přílohu k farní kronice v roce 1998 a jeden výtisk věnovala po několika letech Vlastivědnému kroužku Oderské vrchy ve Spálově. Omlouváme se, že tento zajímavý článek otiskujeme s tak dlouhým časovým odstupem (re-dakce).

Úvod a historie hřbitova

Hřbitov se hebrejsky nazývá:

bet kvarot – dům nebo místo hrobů /Neh:2,3/

bet hachajim – dům nebo zahrada života

bet olam – dům věčnosti /Kaz:12,5/

Hřbitov je místem odpočinku zesnulých. Každé jednání, které se odklání od úcty k zemřelým, je na hřbitově zakázáno. Hřbitovního zařízení a hřbitovního pozemku se nesmí používat k jiným účelům, než je určeno.

Křesťanské hřbitovy u nás vznikaly ve 13. století okolo kostelů. Z nedostatku místa pro pohřbívání se hřbitovy v 20. století postupně rušily a vznikaly nové, obvykle za obcí. Nejinak tomu bylo i v obci Partutovice, patřící v současné době /1998/ do hranického děkanátu, arcidiecéze olomoucké. Popudem ke stavbě a budování nového hřbitova a zároveň k postupnému rušení stávajícího hřbitova byl nedostatek místa k pohřbívání.

V obci existoval od roku 1950 Charitativní domov přestárých a opuštěných. Ten fungoval od 1. 1. 1951 jako Okresní domov odpočinku. V něm žily opuštěné, staré a nemocné osoby. Je-li-kož zpravidla nebylo po jejich smrti žádných pozůstalých, pohřbívaly se na místním hřbitově u kostela sv. Mikuláše v obci Partutovice. Navíc se na přelomu 60. a 70. let díky dobré bytové a pracovní situaci místního JZD došlo k přistěhování nových obyvatel. Situace si žádala řešení. V roce 1981 bylo konečně oficiálně zastupitelstvem MNV Partutovice rozhodnuto, že bude stá-vající hřbitov postupně rušen a vybudován hřbitov zcela nový za vesnicí. Na novém hřbitově se mělo začít pohřbívat od 1. 1. 1983. Téměř dva roky v obci nikdo nezemřel, první zesnulý byl na novém hřbitově pohřben až v březnu 1984.

Starý hřbitov má svou historii. Část jeho pozemku je totiž na místě pohanského pohřebiště. V roce 1841 a v roce 1874 byly nalezeny popelnice – nádoby, v nichž pohanští předkové popel ze spálených zemřelých zakopávali do země. Křesťanství do osady Partutovice přišlo s usaze-ním rajhradského opata Jurika na Hranicku v 2. polovině 12. století.

Darovací listinou od olomouckého knížete Bedřicha, syna českého krále Vladislava, se Hra-nicko a okolí dostalo do správy kláštera Rajhradského, tedy i již jmenovaná obec Partutovice. Pomocníci mnicha Jurika postavili na místě pohanského obětiště velký dřevěný kříž ke křesťan-ským bohoslužbám. Z háje a posvátného pohřebiště byla učiněna obora.

Premonstráti z Hradiska u Olomouce vystřídali benediktýny. Právě premonstráti v roce 1290 začali v Partutovicích stavět dřevěný kostelík a zároveň s ním byl určen a vymezen i pozemek pro pohřbívání. Jeho součástí se stala i někdejší obora. Tak postupně vznikal křesťanský hřbitov v obci Partutovice okolo kostela.

Popis hřbitova

1. Stav a počet hrobů

Hrob je místo, kde je pochovaný mrtvý. V obci Partutovice jsou dle archeologické konstrukce hroby jámové. Dle pohřebního ritu pak hroby kostrové v poloze natažené s jedinou výjimkou, kdy tělo bylo spáleno a v urně uloženo v náhrobku nad rodinným hrobem.

Hroby na starém hřbitově můžeme rozdělit na hroby:

- a) beze změn, tzn. stále udržované náhrobky
- b) udržované, ale bez náhrobků
- c) zcela zrušené

Na celém hřbitově je v současné době 99 hrobů. Nejvíce je zatím hrobů z první skupiny, a to 84 beze změn.

Udržovaných, ale bez náhrobků je 14. Některé původní náhrobky byly upraveny a přemístěny na nový hřbitov.

Zcela znatelně, a to je třeba podtrhnout, zrušených je zatím celkem osm.

Nachází se zde i jeden udržovaný hrob s improvizovaným sádrovým náhrobkem, původní byl přemístěn na nový hřbitov. Hroby mají i podobu dvojhrobů. Jsou v menšině, je jich 13 zachovaných.

2. Hroby dle náhrobků

Obec Partutovice leží v kopcovitém terénu ve výšce 480 – 560 m n. m. Patří do horských vesnic okresu Písek. Z toho je patrné, že v minulosti byla vesnicí chudobnou, což se odráží i na materiálu dochovaných náhrobních křížů a náhrobků. Hroby lze klasifikovat a členit dle materiálu a formy provedení náhrobků.

Stručné rozdělení dochovaných náhrobních křížů a náhrobků:

- a) železné kříže /20 ks/
- b) žulové kříže /22 ks/
- c) náhrobky s korpusem Ježíše /9 ks/
- d) náhrobky s vrytým křížem /23 ks/
- e) náhrobky s deskou /22 ks/
- f) netradiční náhrobek /1 ks/

Železné kříže jsou dochovanou památkou umělecké litiny. Tzn. funerální litinová plastika po celou dobu svého trvání, od počátku 19. století po 30. léta 20. století, reprezentovala to nejlepší, co v oboru umělecké litiny bylo vytvořeno. Je diskutabilní otázkou, za jakých podmínek litinové kříže byly na zdeším hřbitově instalovány. Nejpravděpodobnější je teorie, že postupem „nové módnosti“ se litinové kříže staly „nejlacnějšími náhrobky“. Ani jediný dochovaný litinový kříž na hřbitově není pozlacený. Základní barva je barva černá. Nápis a zdobení jsou barvy bílé až barvy stříbrné.

Na kamenných postamentech (základech pomníků) jsou nejrůznější plastiky: (putto – dekorativní dětská postava)

Jeden kříž je zcela poškozen a dochovalo se pouze jen jeho rezavějící torzo. Funerální liti- nové kříže pocházejí z výrobního centra železáren z Mariánského údolí u Olomouce /později Moravia/, které své kvalitní výrobky dodávalo až do Vídně.

putto	14 ks	svatý muž	1 ks
2 putti	1 ks	3 ženy	3 ks
P. Marie	7 ks	2 ozdobné sloupky	1 ks
kostel	1 ks	ornamenty	1 ks

V současné době /jaro 1998/ jedná okresní památková péče s Obecním úřadem v Partuto- vicích o postupném vytvoření „hájku“ na místě starého hřbitova, kam by byly zachovalé litino- vé kříže přeinstalovány jako památka pro další generace nejen obce, ale i celého okresu. Právě v Partutovicích je možné vidět nejvíce dochovaných železných křížů v okrese Přerov.

Žulové kříže svědčí o majetnější vrstvě občanů. Patří většinou rodinám bývalých sedláků a rolníků majících půdu. Lze se setkat s žulou bílou, černou a šedou. Převažuje bílá a šedá. Vý- jimkou je černá žula. Z ní má kříž jako náhrobek rodina Brhelova a rodina Remešova. Podstavce křížů jsou ze směsi betonu, případně z opracovaného pískovce či prachovce. Teprve na nich stojí trojdielné kříže – kvádrík a vlastní střední část náhrobku obdélníkového tvaru s křížem.

Náhrobky s korpusem Ježíše Krista na kříži a náhrobky s vrytým křížem početně pře- važují. Jsou si velice podobné. Odlišnost je jen v umístění kříže s Ježíšem – vpravo či vlevo. Tato skupina náhrobků je barevně tmavší. Jedná se především o broušenou žulu v odstínu tmavošedé barvy.

Nejmladší **náhrobky** jsou **s našroubovanými deskami**. Zde jde o širší škálu barev. Jsou to desky z italské a švédské žuly. Čtyři dokonce ze speciálního skla, na němž jsou vyryty podobiz- ny zemřelých a přírodní motivy.

3. Hroby dle obrub

Obruby hrobů stojí též za zmínku. Jejich tradičním materiálem je betonová směs. Z ní je celkem 80 obrub. Na hřbitově se nacházejí i obruby ze dřeva, těch je 17, barevné nátěry jsou převážně tmavohnědé. Dva hroby na hřbitově jsou bez obrub.

III. Osobnosti

1. Pohřbení faráři

P. Augustin Janíček pocházel z fojtství, byl partutovickým rodákem. Zemřel mlád. Je po- hřben v hrobě Fojtíků u vchodu do sakristie. Hrob je již bez náhrobku. Neexistuje ani pamětní deska. P. Augustin Janíček ve farnosti jako duchovní otec nepůsobil.

P. Jan Haitl – rodák z Partutovic, pohřben na dolní straně hřbitova, dnes již v zrušeném hro- bě. Pamětní deska na náhrobku rodinného hrobu Haitlů na novém hřbitově.

P. Štěpán Břečka nebyl rodákem. Pohřben u bočního vstupu do kostela.

Náhrobek tohoto znění:

ŠTĚPÁN BŘEČKA
farář
*23. 12. 1875 † 26. 6. 1945
Pro Tvé srdce, božské srdce
jeho srdce žilo, mřelo
Tvému srdci lásku pělo
a v něm žítí chtělo

2. Nepohřbený farář

Otec Antonín Přecechtěl nebyl partutovickým rodákem. Nebyl v Partutovicích ani pohřben. U kostelní zdi sakristie je pamětní deska s vyobrazením hostie a kalicha na Bibli.

Pod ní je nápis:

NA TOMTO HŘBITOVĚ MĚLO ODPOČÍVAT
ZLATÉ KNĚŽSKÉ SRDCE ZDEJŠÍHO FARÁŘE
P. ANTONÍNA PŘECEHTĚLA
JEŽ PO 24 ROKU 1915 – 1939 ZDE SLOUŽIL
BOHU A LIDEM, UČIL NÁS CTIT
MILOVAT POZE LÁSKOU VLAST A DOBRÝM
ŽIVOTEM KRÁČET K NEBESKÉ BYL SLÉPÝ
ZRAKEM VIDĚL VŠAK VÍROU. ZEMŘEL R 1944
POHŘBEN JE V SRBCI PAVLOVICÍCH
NA SRDCI KRISTA KRÁLE KÉŽ NALEZLO SVĚTLO
ŠTĚSTÍ A ŽIVOT VĚČNÝ

Desku věnovali farníci. Deska je šifrová, nápis vyrytý s chybami.

3. Hrob Fabiána Voldána

V době příprav této práce /podzim 1997/ byla na starém hřbitově zrušena jediná dochovaná hrobka rodiny Voldánovy. V ní mimo jiné odpočívá zesnulý pan Fabián Voldán z velkého statku. Byl dobrodincem, nechal postavit těsně po 1. světové válce Boží muku u polní cesty z Partutovic do Stříteže nad Ludinou zasvěcenou P. Marii Sedmibolestné. Krycí deska hrobky Voldánů byla vložena do hrobky samé. Povrch hrobu byl upraven parkovní trávou, náhrobek odstraněn.

IV. Zajímavosti

1. Náhrobní nápisy

- a) nejstarší datace narození zemřelého
- b) nejstarší datace úmrtí zemřelého
- c) poslední pohřbený
- d) nejmladší pohřbený

Z nápisů náhrobků lze vyčíst mnoho zajímavostí. Na hřbitově dochovaný nápis s nejstarší datací zesnulého je rok *1850. Jedná se o pohřbeného Ferdinanda Haitla /†1912/.

Nejstarším nápisem s nejstarší datací úmrtí je rok 1895. Je u jména Anny Haitlové /*1859/. Jde o dataci na již jmenovaném náhrobku a zároveň o manželku Ferdinanda Haitla. Posledním pohřbeným na hřbitově je Stanislav Hybner, zemřel 26. 10. 1982 (viz. foto).

Nejmladší pohřbenou osobou uvedenou na náhrobku je Mařenka Kandlerová.

Doslovný nápis zní:

ZDE TIŠE DŘÍMÁ
MAŘENKA KANDLEROVÁ
*27. 8. 1942 †26. 4. 1944
Dříměj libě Mařenko
naše radost jediná
na Tě otec, matka často
se slzou v oku vzpomíná

2. Dětské hroby

Na místním hřbitově se dochovalo 6 dětských hrobů. Jsou všechny udržovány, přestože tři z nich jsou bez náhrobků. A právě z těch dochovaných vyčteme, že v hrobech leží dítko Haitlovy, Josefek a Mařenka Foltasovi a Mařenka Kandlerová. Z nápisu náhrobků dětí Foltasových nelze mimo jmen přečíst vůbec nic. I když je hrob evidentně pečlivě udržován, o náhrobku se to říct nedá. Na něm byla již dávno zvýrazněna pouze jména. Náhrobek je výjimkou, co do provedení. Totiž součástí náhrobku je keramická soška andělka, dnes už bez hlavy, vedle náhrobní žulové bílé desky. Na náhrobku jsou foto dvou malých dětí v rakvi. Podle toho lze usuzovat, že děti zemřely současně a též byly současně pohřbeny. Není známo, kdo se podílí na úpravě hrobečku, nelze už zjistit úmrtí dětí.

3. Nejstarší náhrobky

Nejstarší dochované náhrobky jsou na hřbitově dva, soudě podle materiálu, zpracování a provedení a patří rodině Haitlových a Janíkových.

První je dětský ze čtyř dílů. Horní zakončení chybí. Podstavec je hrubě opracován. Na něm je pískovcový menší kvádrík držící celý základní článek náhrobku. Nápis je vyryt a zvýrazněn černou barvou a doslova zní: „Zde libě dřímají dítky Haitlovy. Spěte sladce milé dítky.“ Další nejstarší dochovaný náhrobek z kamene je zároveň i nejzajímavější svou netradičností.

4. Netradiční náhrobek

Druhý nejstarší dochovaný náhrobek je již vizuálně výrazně odlišný od všech ostatních náhrobků nacházejících se na celém hřbitově. Je pískovcový na kamenném podstavci, vysoký dva metry, vytáhlý do špiče. Na něm je instalován kovový kříž. Přes opotřebovanou lícni zanesenou stranu náhrobku byla umístěna kamenná svislá deska. Na ní je nápis nečitelný, neobnovený. Po neúnavné hmatové práci lze konstatovat, že úvodní věta je vyryta do oblouku a zní: Zde odpo-

čívá. Následuje jméno a příjmení velkými písmeny VÁCLAV JANÍČEK, datace narození a úmrtí zanesena, ale nečitelná. Deska je v půli prasklá, pak následuje opět dost namáhavé hmatové čtení jména TEREZIE JANÍČKOVÁ, datace neznatelná. Pod svislou deskou je připevněna širší deska mladší se jménem a datací: FRANTIŠEK JANÍČEK, *29. 1. 1881, †16. 8. 1950.

Torzo šifrové desky

U hřbitovní zdi v pnoucím rostlinstvu v dolní části hřbitova byla doslova pohozena část kamenné tmavé desky. Jde o torzo velmi staré náhrobní desky. Je šifrová s vytesaným nápisem rozděleným dvěma svislými vyrytými čarami.

V levé části je uveden nápis:

Remarg
let umřel Iního
čerwňa roku
1838

V pravé části:

mawkrome
jži umřelate
hož roku a mě
fyceale dñe 13ho
ftara 9 let

Pro přehlednost je zachováno umístění písmen, mezer a řádků. Jde zřejmě o nález z doby odvodňovací a omítnutí kostela, tedy z let 1992 – 1993, kdy docházelo k nutným výkopovým pracím těsně kolem zdi a základů kostela. Pravděpodobně někdo z dělníků kus torza vykopl a bez povšimnutí odhodil. Jde momentálně o **nejstarší památku** na zdejším hřbitově. Torzo je nyní opřeno o hřbitovní zeď a bude instalováno v zadní části kostela vedle dvou starých nefunkčních zvonů, případně umístěno v plánovaném hájku litinových křížů nebo přímo na zdi nového hřbitova.

V. Márnice

Je součástí hřbitova. Malá kamenná stavba o jedné místnosti a s jedním oknem. Vstup do márníce je ze hřbitova na úrovni hřbitovní zídky, tzn., že celá stavba vyčnívá vně hřbitova. V současné době je střecha téměř nová z červených klasických tašek hranické cihelny, omítka opadává.

V márnici byly uloženy jen nosítka /máry/ a nářadí s potřebami hrobníka. Zdejší márníce neplnila účel márníce, protože na vesnici si vždy rodina nechala svého zemřelého do dne pohřbu doma. Výjimkou byli zemřelí z Okresního domu odpočinku v letech 1950 – 1962.

VI. Vstupy

Na místní starý hřbitov vedou 4 vstupy. Svou funkci vždy vykonávaly jen tři. Základními vstupy je litinová brána v dolní části hřbitova a litinová branka před vedlejším vstupem do kostela. Existují ještě dva vstupy v podobě dřevěných branek.

1. Hlavní brána

Hlavní brána je prací zřejmě místního kováře. Je symetrickou bránou typu mříže z kulaté tyčoviny pevně usazené mezi pylony. V dolní polovině brány je síť tyčovin hustší – 10 kusů po obou stranách a v horní pokračuje každá druhá s postupující délkou ke středu. Tam je nejdelší, tvoří střed, umocňuje dojem uzavřeného prostoru. Tyčoviny mají podobu kopí.

2. Branka

Branka klasifikovaná jako vedlejší či postranní je ve stylu obdobném jako hlavní brána. Autor tentýž, materiál také. Branka je vstupem přímo ze silnice, proto i tyčovina je z praktického důvodu kladena hustěji a stejně dlouhá. Tyčoviny je 24, tvaru plochého. Ukončení opět v podobě kopí, ale jednoduššího.

3. Dřevěné branky

Tyto branky vždy sloužily k nejkratšímu dojití pro vodu na polévání rostlinstva na hrobech. Na hřbitov nikdy nebyl doveden vodovod ani vykopaná studna pro potřeby hřbitova. Dřevěné branky mají svou historii. Na dolní straně hřbitova byla branka přímým vstupem na školní zahradu k malému rybníčku. Dřevěná branka se používala od nepaměti až do příchodu nové soudružky ředitelky základní školy v 70. letech. Ta prosadila její zrušení v roce 1977. Farníci zbudovali na SV hřbitova novou branku k rybníku u fojtství. Obě dřevěné branky byly dle potřeby farníky obnoveny.

VII. Zídka či zed'

Lemuje celý hřbitov kolem kostela. Zídku téměř z poloviny mapuje silnice a dvě cesty. Ta část zídky je poskládaná z kamenů /lomové zdivo/, zpevněná drny a zároveň zarostlá pnoucí se flórou. Západní část zídky byla na počátku 70. let upravena a zpevněna maltou. U hlavního vchodu na hřbitov je ukončena dvěma pilířky k upevnění hlavní brány. Materiálem jsou omítnuté cihly. Zídka u tzv. horní branky musela být taky upravena kameny a zčásti i cihlami, aby mohla též fungovat k upevnění branky.

VIII. Kříž u hlavní brány

Kříž nás při vstupu na hřbitov vybízí k zamyšlení svým nápisem:

ORA PeCCator HICest ReDeMtor

Modli se, hříšníku, zde je /Tvůj/ Vykupitel

Tento kříž u hlavního vstupu na hřbitov a zároveň u hlavního vstupu do kostela je z pískovce. Chronogram /MDCCCCI/ prozrazuje, že kříž nechali opravit naši předkové v roce 1801. Téměř z poloviny byl financován obecním kovářem Františkem Lehnertem, zčásti občanem Tomášem Urbanem a obcí. Ta se taky zavázala k potřebným budoucím opravám.

Naposled byl obnovován Obecním úřadem v Partutovicích za přispění památkové péče v roce 1993. Na dvojitém podstavci, obohaceném volutami, je instalován pískovcový kříž. Tělo Ježíše Krista na něm visící je také z pískovce i s označením INRI – Ježíš Nazaretský Král Židovský. Jedná se o nejstarší lidovou dochovanou památku na místním starém hřbitově v Partutovicích.

Hlavní brána s křížem na nový hřbitov, vpravo smuteční síň (Foto: J.Šustková, listopad 2018)

V obecní kronice, která je uložena na Obecním úřadě v Partutovicích, je několik stručných zápisů o výstavbě hřbitova nad vesnicí: V roce 1980 se pokračovalo s výstavbou nového hřbitova a smuteční obřadní síně v akci „Z“. Hodnota díla činila 205 000 Kč, finanční náklad 144 000 Kč. Celkem bylo při této akci odpracováno 3 744 brigádnických hodin.

Se stavbou se pokračovalo i v letech 1981 a 1982, v roce 1982 zejména pak s výstavbou smuteční obřadní síně. Pamětníci vzpomínají, že ve smuteční síni se neuskutečnilo ani jedno rozloučení se zesnulým, k tomu sloužil vždy kostel sv. Mikuláše. Ale úplně nevyužita nebyla, po určité období sloužila pohřební službě jako krátkodobé úložiště zemřelých i z okolních obcí.

Hřbitov je účelově osázen stromy a keři. O obnovu zeleně nového hřbitova se zasloužila obec v letech 2009 a 2010, celkové náklady se přiblížily téměř k jednomu milionu korun (doplnila J. Šustková).

IX. Přílohy

1. Poznámky

Zrušení hřbitova u kostela, tedy "starého" hřbitova bylo zastupitelstvem MNV Partutovice v roce 1981 ustanoveno takto: 15. rok od posledního pohřbu dojde k úplnému zrušení. Citlivost, rozvaha, láska k zesnulým, úcta k vlastním zemřelým rodinným příslušníkům byla silnější a radikálnímu řešení učinily stop. Jedná se o generační otázku.

Zrychlil se přesun původních náhrobků ze starého hřbitova na nový. Dochází k dalšímu postupnému rušení hrobů. V současné době se rozhoduje o umístění funerálních litinových křížů. Nabízí se seskupení těchto dnes už památek v jednom prostoru na pozemku bývalého hřbitova u kostela. Taký se jedná o zachování dvou dochovaných pamětních desek působících farářů.

2. Prameny

Literatura:

Kronika obce Partutovice

/sepsaná v 70. letech "vlastivědným" kroužkem o pěti obyvatelích Partutovic pod odborným vedením Ph.Dr. Ivanem Krškou, vedoucím archivářem okresu Přerov, když původní kronika se "ztratila"/

- informace o Okresním domově odpočinku
- informace o kulturně-duchovních aktivitách občanů obce Partutovice, především v tomto století.

Slabikář návštěvníků památek /Jaroslav Herout - 3. přeprac.vyd. Tvorba 1994/

- odborné názvosloví

Farní kronika obce Partutovic /sepisována do roku 1889 P. Fr. Boriášem Koutným, farářem Chorynským, dle nedochované pamětní knihy Partutovic-sepsané P. Václavem Klossem, který v Partutovicích působil v letech 1851-1857 jako duch. správce/

- zmínka o pohanském pohřebišti /str.6/
- působení benediktinů na Hranicku /str.12/
- posvátné pohřebiště jako obora /str.12/
- křesťanský hřbitov kolem kostela /str.12/
- působení premonstrátů na Hranicku /str.14/
- piskovcový kříž před hřbitovem /str.47/

Malá československá encyklopedie /Akademie 1986/

Nutné čerpané odbornosti:

- přednášky Du šk.r.1997/98 Doc.Ph.Dr. Miloslava Pojsla
- zápisy jednání zastupitelstva MNV Partutovice z r. 1981
- důležité podklady přímo ze "starého" hřbitova
- diskuse se současným starostou obce Partutovice p. Hercíkem
- konzultace s Doc.Ph.Dr. Miloslavem Pojslem
- článek Okresního vlastivědného muzea v Bruntále "Pro záchranu cenných památek umělecké výroby" z regionálních novin Vpřed ze dne 7.8.1989
- diskuse s vedoucím kamenosochařství v Hranicích
- diskuse s Otcem děkanem Jiřím Doleželem

RODOPISNÁ KRONIKA

Narození

10. 7. 2018	Ema Sendlerová, matka Alžběta Sendlerová, rozená Remešová, otec Filip Sendler, Luboměř 79
6. 8. 2018	Vojtěch Ambrož, matka Romana Ambrožová, rozená Šustková, otec Martin Ambrož, Luboměř 134
15. 10. 2018	Karel Anděl, matka Věra Andělová, rozená Čechová, otec Michal Anděl, Luboměř 38

Sňatky

2. 6. 2018	Dalibor Kunc, Luboměř 132 a Iva Březinová, Hranice
14. 7. 2018	Jiří Král, Luboměř 127 a Petra Králová, Luboměř 74
22. 9. 2018	Lucie Filipová, Heltínov 4 a Jaroslav Trník, Beluša
29. 9. 2018	Jan Šimíček, Luboměř 40 a Tereza Erlová, Kunčice

Úmrtí

2. 9. 2018	Marie Podešvová, Luboměř 118

ZÁZNAMY

(Zpracovali: Jaroslava Šustková, Jarmila Mazáčová, Jiří Vlček)

ČERVEN 2018

2. 6.	Luboměř – v areálu Na Drahách připravily zdejší ženy tradiční slavnost kácení máje. O sobotním odpolední nechyběly zajímavé soutěže a hry pro děti, zábavná scénka při kácení máje, repro hudba a bohaté občerstvení. Kulturní program zpestřilo taneční vystoupení.
3. 6.	Spálov – v neděli v 10 hod. v kostele sv. Jakuba se uskutečnilo slavnostní biřmování pěti farníků – 2 dívek a 3 hochů, které udělil biskup F. V. Lobkowitz za spoluúčasti pomocného biskupa Martina, místního kněze P. Zdenko Vavro a dalších kněží. Na varhany hrál p. Alois Kubica, zpěvem doprovázel Smíšený pěvecký sbor od sv. Jakuba. Otec biskup také posvětil restaurovaný a novotou zářící svatostánek. V naší farnosti se po pěti letech opět udílela svátost biřmování. Této velké události předcházelo modlitební triduum od čtvrtka 31. května do soboty 2. června ve farním kostele a u Panny Marie ve Skále.
7. 6.	Spálov – v sokolovně zazněl koncert originálního akustického dua z Beskyd. Zaposlouchali jsme se do autorské tvorby hudebníků Aleše Nitry a Reně Gavlasa s prvky rocku, folku, funky, jazzu, worldmusic a minimalismu... Zajímavé byly nástroje, které vyluzovaly netradiční zvuky – ukulele, doumbek, perkuse metalofon, rámový buben daf, liquid udu, poznali jsme kytaru, foukací harmoniku, body musik (hra na tělo). Vstupné dobrovolné, 35 hostů.

10. 6. **Spálov** – v neděli v 10 hodin na úřadu městyse přivítala paní starostka Ludmila Sucháčková pět nových občánků s jejich rodiči do svazku obce. Kulturní program s dětmi připravila paní učitelka Kristýna Šmatelková, na klávesy doprovázel pan Alois Kubica. Závěrečný žákovský koncert ZUŠ Odry, pobočka Spálov se uskutečnil v 15 hodin v sokolovně. Vystoupili mladí muzikanti a představili se hrou na housle, klarinet, příčnou flétnu, akordeon, kytaru a klavír. Zahrál školní orchestr a školní skupina Jazzyk, 40 hostů.
11. 6. **Luboměř** – paní Ivana Šmatelková zahájila provoz letní hospody Na Drahách.
16. 6. **Spálov** – SRPŠ, skauti a městys Spálov od 14.00 pořádali na hřišti TJ Den dětí na téma „Ochrana životního prostředí“. Program: přednáška ochránce přírody a chovatele včel, možnost pozorovat život v úlu, bubenická show Jakuba Kupčíka, tematické soutěže, dílnička pro děti, kolo štěstí, skákací hrad, vystoupení dětí z MŠ, taneční vystoupení a jiné. Děti dostaly zdarma občerstvení. Velká účast dětí, rodičů a hostů.
24. 6. **Spálov** – v neděli o svátku Narození svatého Jana Křtitele se v kostele sv. Jakuba Staršího konala společná děkonná mše k důstojné oslavě 30 let kněžství spálovského rodáka P. Františka Krále, děkana ve Vsetíně. Farnost věnovala Františkovi dar – mariánský ornát, albu a kalichové prádlo, rovněž mu předal nedělní sbírku. Po mši svaté byli všichni pozváni na pohoštění do sokolovny. Přijeli také hosté z Valašska, ze všech farností, kde působil. Mezi hosty byl také hejtmán MSK Jan Čunek. V sokolovně bylo více než 300 farníků. V tuto neděli se konala také hodová mše v dřevěném kostelíku v Lipné, účast asi 100 farníků. Střecha se zvoničkou se opravuje, střechu zdobí nové šindele, zvonička má měděnou krytinu.
29. 6. **Spálov** – v pátek v 10.00 slavnostní rozloučení s 10 žáky (5 dívek, 5 hochů) 9. třídy na úřadu městyse za přítomnosti rodičů, učitelů a přátel školy. S absolventy se rozloučila starostka městyse a ředitel školy. Třídní učitelkou byla Mgr. Marie Süssenbeková. V příštím školním roce budou absolventi studovat na středních školách v oborech – aplikovaná chemie, požární ochrana, arcibiskupské gymnázium, strojnictví, předškolní a mimoškolní pedagogika, zdravotnický asistent a automechanik.
- ČERVENEC 2018**
14. 7. – 29. 7. **Spálov** – skautský tábor tentokrát ve Větkovicích, kterého se zúčastnilo v prvním týdnu 41 skautů, v týdnu druhém 18. Skauti neplnili, jako každoročně, etapové hry, ale měli svůj volitelný program, který je přiblížil k oblíbeným činnostem. Radost jim udělaly návštěvy starších skautů a skautů pamětníků, kteří vyprávěli o zákonech skautingu a dopadech komunistického režimu na členy Junáka.
21. 7. **Spálov** – sobotní hodové odpoledne probíhalo v areálu TJ Spálov a začalo v 15 hodin zahájením a uvítáním hostů ze stejnojmenné obce Spálava u Semil (je to obec o 50 domovních číslech s 95 občany). V 15.30 znalostní soutěž o obcích Spálov vs. Spálov (u Semil) koordinoval p. Alois Mik, 16.45 taneční vystoupení tanečnicků z obou obcí „Jak se chasa natřásá“, 18.00 představil se zpěvák Ondřej Ruml. Večer následovala hodová zábava, které tentokrát počasí přálo.
22. 7. **Spálov** – v neděli v kostele sv. Jakuba slavnostní hodová mše svatá, kterou slavil s našim knězem jáhen Aleš v květinami vyzdobeném kostele. Na závěr kněz vzpomněl blížící se sté výročí vzniku samostatného Československa a všichni jsme zazpívali jednu z nejstarších duchovních písní „Svatý Václave“. Po mši bylo připraveno před kostelem bohaté pohoštění.

Hodové odpoledne pokračovalo od 15 hodin na hřišti TJ a začalo vystoupením dechovky Partutovjanky, v 16.30 přátelské fotbalové utkání Spálov, senior team vs. Luboměř. Po utkání zajímavé vystoupení se psy AGILITY předvedly Věra a Markéta Klevarovy se svými svěřenci. Pestrý program a bohaté občerstvení (makrely, speciality z udírny, srnčí guláš, spálovské pecáky, nápoje...) ocenili všichni návštěvníci, kterých bylo přibližně 400. Atrakce pro děti a dospělé: Vojna army, wipe out koule, vyhlídkový jeřáb (vstupné 50,-), skákací hrad a vodní skluzavka.

30. 7. **Luboměř** – v Luboměři Na Drahách uspořádala paní Ivana Šmatelková turnaj v malé kopané a ochutnávku různých druhů piv z minipivovarů. Pro děti i dospělé byla připravena zábava (vodní i jiné atrakce) a bohaté občerstvení. Turnaje se zúčastnily čtyři týmy.

31. 7. **Spálov** – zahájení výstavy a prodeje obrazů akademické malířky Evy Václavkové se spálovskou tematikou. Obrazy byly vystaveny v obřadní síni úřadu městysu a diváci si je mohli prohlédnout v době úředních hodin. Výstava probíhala do poloviny září.

SRPEN 2018

6. – 8. 8. **Spálov** – tábornický pobyt SDH na Něžíně v počtu 33 dobrovolných hasičů, jejich přátel a dětí. Děti si zahrály míčové hry, lesní schovávanou a zasoutěžily si. Zaujalo je hledání pokladu na Hadince, bály se na stezce odvahy.

11. 8. **Luboměř** – SDH v Luboměři pořádal od 20.30 hodin v areálu Na Drahách tradiční hodovou zábavu. K poslechu a tanci zahrála skupina MTM Project z Ostavy. Pro návštěvníky bylo připraveno bohaté občerstvení a pěkné vystoupení orientálních tanečnic. Vstupné 60 Kč.

12. 8. **Luboměř** – římskokatolická farnost Spálov a luboměřští farníci připravili od 10 hodin Na Drahách svatovavřínecké hody společně s poutí kuchařů. Mši svatou pod širým nebem sloužil p. František Eliáš, farář ze Zvole, a to kvůli probíhající opravě kostela. Po mši svaté se konalo tradiční hodování u svatovavříneckého kotle guláše. Luboměřští hasiči uspořádali Na Drahách nedělní hodové odpoledne. Od 14.30 hod. hrála cimbálová muzika, pro děti i dospělé byly připraveny atrakce (nafukovací skluzavka, skákací hrad, hasičská pěna). Děti bavil také klaun Pepino Prcek. Pořadatelé zajistili bohaté občerstvení.

14. 8. **Spálov** – zahájení prodeje potravin a jiného zboží v prodejně Jednoty COOP po měsíční rekonstrukci bývalé prodejny HRUŠKA. Prodejna HRUŠKA ukončila svůj prodej k 15. červenci 2018.

18. 8. **Luboměř** – myslivecký spolek Královec Spálov pořádal v areálu Na Drahách „Srpnové odpoledne.“ Návštěvníci mohli ochutnat na místě nebo si vzít i s sebou domů různé myslivecké speciality – srnčí guláš, kančí mls, zvěřinová játra. Čepovalo se pivo a k zakoupení bylo rovněž alko i nealko.

24. 8. **Spálov** – TJ Sokol uspořádala v sobotu již XVII. ročník volejbalového turnaje tentokrát v tělocvičně ZŠ, z důvodu deštivého počasí. Do turnaje se přihlásilo 6 družstev, ale zúčastnila se ho pouze 3 družstva a bylo odehráno celkem šest utkání v tomto pořadí: 1. Spálov, 2. Karlos tým z Hodslavic, 3. Kamarádi z okolí Hranic. Nezájem místních je již tradiční. Pro malý zájem sportovců ze Spálova rovněž nebyl uspořádán nohejbalový turnaj.

25. 8. **Luboměř** – Klub pátek společně s obcí Luboměř uspořádaly v sobotu 25. srpna Na Drahách tradiční ukončení prázdnin pro děti. Malí i velcí se tak ocitli v televizi a jejím zákulisí. Na jednotlivých stanovištích, kde plnili různé úkoly, se setkali např. s moderátorkou Janou a jejím kameramanem, s Bárrou a předpovědí počasí, zazpívali si s paní Monikou v pořadu Zpívánky, navštívili soutěž Kufr, večerní zprávy, setkali se s Večerníčkem, zasportovali si a jiné. Občerstvení bylo organizátory zajištěno.

ZÁŘÍ 2018

1. 9. **Luboměř** – 12. ročník Hubertovy jízdy začal dopoledním srazem jezdců na koních i vozatajů ve sportovním areálu Na Drahách a jejich následnou projíždkou po okolí. Odpoledne byly nachystané různé dovednostní soutěže jak pro jezdce na koních, tak i pro vozataje. Pro návštěvníky byl připraven bohatý program i občerstvení.
3. 9. **Spálov** – v pondělí zahájení nového školního roku 2018/2019 v ZŠ a MŠ Spálov, uvítání prvňáčků na úřadu městyse. V základní škole vedle tradičních tříd (1. – 9.) se vyučuje také v 1. až 5. třídě podle montessori pedagogiky. Do 1. tříd nastoupilo 27 dětí. Základní školu navštěvuje celkem 152 žáků.
3. 9. **Luboměř** – 3. září začala firma Alpine Bau cz a.s. s opravou chodníku v horní části Luboměře v rámci realizace projektu „Výstavba chodníkového tělesa, Luboměř.“
4. 9. **Spálov** – 22. zasedání zastupitelstva v 18 hodin v sokolovně, kterého se zúčastnilo šest zastupitelů a 6 občanů, zapisovatel M. Chytil. Program: zpráva o hospodaření za období leden až červenec 2018, rozpočtová opatření, závěrečný účet Dobrovolného svazku obcí SOMPO 2016, finanční dar 2000,- Kč pro nevidomé a slabozraké v NJ, finanční dar pro Domov Odry ve výši 10 000,-Kč, pro Myslivecký spolek Královec 10 000,-Kč, smlouvy: úprava komunikace okolo hřbitova na Tomanovsko, úprava veřejného prostranství u zdravotního střediska, oprava střechy b. d. 290 a 292, projektová dotace z MSK na přístavbu ZŠ Spálov a jiné. Vyslechli jsme zprávy z jednání kontrolního a finančního výboru. Mapování hranic pozemků již probíhá 3 roky, bude změna katastrální hranice mezi Spálovem a Luboměří, Spálovu přibude 1 700 m2, městys má projekt na rekonstrukci vodních nádrží...
9. 9. **Spálov** – již tradiční pěší pouť k Panně Marii ve Skále začala v osm hodin z kostela sv. Jakuba, o půl deváté jelo vícemístné auto od úřadu městyse. Farníci v počtu 30 s otcem Zdenko a ministranty se zastavili u hřbitova s modlitbou a vzpomínkou na zemřelé, pak pokračovali dále údolím spálovské Mlýnice za zpěvu mariánských písní s krátkým zastavením u kříže vedle Spálovského mlýna. Tam už vyhrávala spálovská dechovka „Svatý kříži, tebe ctíme“..., po knězově proslovu a modlitbě jsme pokračovali k poutnímu místu s písní „Slyš, jaký to nad řekou jásot a ples“... Dorazilo také procesí poutníků z Oder. V 10 hodin byla zahájena slavnostní mše svatá u Panny Marie ve Skále, kterou s dalšími kněžími slavil ICLIC. Jozef Varhaník, farář a děkan z farnosti sv. Rodiny Trenčín – juh. Poutní mše svatá byla obětována za všechny dobrodince Cesty 121 (sdužení na pomoc kněžím) a poutníkům se představil předseda sdužení Cesty 121 Mgr. Antonín Randa. Vzácným a nečekaným hostem letošní poutě byl kněz Bohuslav Směšný, který působil na spálovské farnosti v letech 1972 – 1979. Slunečné letní počasí, poutové atrakce a lákavé stánky přivítaly hodně účastníků z celého okolí. Pokud jste si již dříve povšimli schoulené sochy umístěné vpravo vedle jeskyně Panny Marie, tak je to „Poustevník“ a jeho autorem je Jakub Orava z Klokočůvku.

13. 9. **Luboměř** – v zasedací místnosti Obecního úřadu v Luboměři proběhlo poslední 17. zasedání zastupitelstva obce. Zastupitelé schvalovali např. různé finanční příspěvky, přijetí a podání dotací či změnu obecní hranice mezi obcí Spálov (k. ú. Spálov) a Luboměř (k. ú. Luboměř).
14. 9. **Spálov** – od 3. září až do 14. září se uskutečnilo mezinárodní cvičení Ample Strike 2018, společné letecké cvičení příslušníků Armády ČR a armád členských a partnerských států NATO. Součástí cvičení byly ostré střelby na leteckých střelnicích ve vojenských výcvikových prostorech Libavá a Boletice, také naše obec byla v prostoru hlukové zátěže.
15. 9. **Spálov** – na panské zahradě se uskutečnil již 20. ročník soutěže SDH O pohár starostky obce. Soutěže v hasičské zručnosti se zúčastnilo 10 družstev. Soutěžní družstva z Hukovic obsadila obě první místa, spálovské ženy se umístily na 6. místě. K dobré náladě mimo jiné přispěly klobásky z udírny, pivo a Sidonovy pecáky. Škoda, že při tak vydařeném podzimním počasí se nesešlo více spálovských fanoušků.
21. 9. **Spálov** – v restauraci Na Hřišti se konalo setkání pětadesátníků, ročník 1953. Ze 17 pozvaných se akce zúčastnilo 12 bývalých spolužáků ZDŠ ve Spálově. Společné posezení zorganizovaly: Bronislava Zdražilová, Blažena Šustková a Ludmila Richterová.
22. 9. **Spálov** – závodu Kolo pro život, Oderská mlýnice se zúčastnilo 1451 cyklistů. Závodníky 18. ročníku měli možnost občané podpořit u trati, když mezi 11. až 12. hodinou projížděli naší obcí. Mezi závodníky nechyběla celá řada českých bikerských hvězd v čele s Jaroslavem Kulhavým, Kristiánem Hankem a Jaroslavem Vastlem. Na organizaci a bezpečném průjezdu obcí Spálov se již po několikáté podíleli naši hasiči.
22. 9. **Luboměř** – také letos mohli podpořit občané závodníky Oderské mlýnice, horských kol seriálu Kolo pro život, když kolem 12 hod. projížděli naší obcí.
22. 9. **Luboměř** – letní hospoda v areálu Na Drahách připravila pro své návštěvníky akci, kde měli možnost ochutnat různé rybí pochoutky (uzenou rybu, pstruha, rybí hranolky, amura, kapra,).
23. 9. **Spálov** – podzimní rovnodennost a začátek astronomického podzimu se zapsal do podvědomí našich občanů silnou bouří Fabienne a silným, až orkánovým větrem, který se prohnal naší obcí v nočních hodinách a zanechal za sebou spoušť – rozbité stání pro koně (střecha z něj se našla až na pastvině p. Klevara) za humny směrem k Urbišovu, poškodil a odtrhl střechu na restauraci Na Hřišti, ulomil velkou větev z kaštanu u p.č. 106, která poškodila el. vedení a pod ní stojící automobil... Blesky ozařovaly obzor od východu na západ a doprovázelo je silné hřmění. Velmi silný a nebezpečný jihozápadní vítr zasáhl celou Českou republiku a putoval od západu na východ, na horách napadl první sněh.
25. 9. **Spálov** – setkání s prezidentem ČR panem Milošem Zemanem v Luboměři pod Strážnou v 16 hodin před budovou obecního úřadu při příležitosti návštěvy Olomouckého kraje se zúčastnili kromě občanů a starostky obce také starostové z okolních obcí. Za náš městys paní starostka Ludmila Sucháčková.

29. 9. **Spálov** – římskokatolická farnost Spálov připravila poutní a poznávací zájezd do polského města Żywiec, které je významným turistickým centrem Beskyd. Navštívili katedrálu Nejsvětější Panny Marie, poutní místo Rychvald a pivovar. Cena 500,- Kč, mládež 250,-Kč, děti zdarma.

30. 9. **Spálov** – včelaři uspořádali v místní sokolovně MEDOVÝ DEN u příležitosti 70. výročí včelařského spolku a k oslavě 100. výročí vzniku samostatné ČSR zasadili lípu pod kostelem a označili ji nápisem k oběma výročím. Bohatý a nápaditý program začal mší svatou v kostele sv. Jakuba za včely a včelaře, potom se program přesunul do sokolovny a od 10.30 si návštěvníci mohli prohlédnout výstavku starých i nových včelařských pomůcek, prosklený úl se včelami, včelařskou literaturu, prezentaci včelařského kroužku, kreativní dílničky pro děti, prezentaci včelařů z Tošovic. Byla v provozu medová kavárna, prodával se med a medoviny, nabízeli výborné medové zákusky, kávu a limonádu.
11.00 přednáška učitele Petra Vydry, od 14.30 vyhrávala dechová kapela Oderanka, pro děti vystupoval Pepino Prcek. V průběhu celého dne mohli návštěvníci ochutnávat z 31 vzorků medu a svým hlasováním zvolili nejlepší med Oderských vrchů 2018. Toto ocenění získal med pana Jana Klevara, Spálov 105. Akce to byla pěkná, ale s malou účastí občanů, nebylo jich ani dvacet.

ŘÍJEN 2018

5. a 6. 10. **Spálov** – volby do zastupitelstva obce. Volební účast 60 % občanů Spálova, počet vydaných obálek 425. Složení volební komise: předseda Karel Krečmer, místopředseda Pavla Zimová, zapisovatelka Jana Tillová. Členové volební komise: František Zálešák ml., Karel Drexler, Klára Kubicová a Jana Herzogová (delegovaný člen). Do zastupitelstva městyse kandidovaly dvě strany:

SPÁLOV SPOLEČNĚ: RNDr. Viktor Dubovský, Ph.D., Jiří Kaňa, Martina Kantorová, Tadeáš Chuděj, Daniela Maršálková, Luděk Remeš a Luděk Klevar.

KDU-ČSL: Ludmila Sucháčková, Oldřich Kostka, Marie Flodrová, Miroslav Král, Ing. Martin Bláha, Ilona Zálešáková a Alois Mik.

ZVOLENÍ ZASTUPITELÉ: Ludmila Sucháčková, Oldřich Kostka, Marie Flodrová, Miroslav Král, Ing. Martin Bláha, Martina Kantorová a Luděk Remeš.

5.- 6. 10. **Luboměř** – první říjnový víkend se po čtyřech letech uskutečnily opět volby do zastupitelstva obce. Volební komise pracovala v šestičlenném složení s následujícími výsledky:
Noví členové Zastupitelstva obce Luboměř pro volební období 2018-2022:

Miroslav Lev 131 hlasů, Mgr. Jiří Vlček 119 hlasů, Martina Gronesová 112 hlasů, Dana Šustková 96 hlasů, Jaroslav Král 92 hlasů, Ing. Zuzana Ambrožová 87 hlasů, Ing. Jan Mollnhuber 82 hlasů.

Počet voličů v seznamu celkem: 304 Účast v okrsku: 58,88 %

6. 10. **Luboměř** – obecní úřad v Luboměři nově ve spolupráci s firmou EKOLTES Hranice, a.s. uspořádal v obci podzimní sběr a svoz nebezpečného, velkoobjemového a elektroodpadu. O svoz odpadů byl ze strany občanů opět velký zájem.

- 7.10. **Spálov** – místní organizace KDU – ČSL a městys Spálov připravily v pořadí druhou ZEMNÍÁKOVŮ NEDĚLI v době od 10.30 do 16.00 hodin v sokolovně. K zakoupení bylo nepřeberné množství dobrot z brambor (polévka, saláty, bramborák a bramborové placky, knedlíky se švestkami, šišky, halušky, hranolky, topinky s bramborovým tatarákem, bramborové knedlíky s vepřovou pečení...) s masovou směsí a nealko i alko nápoji, prodávaly se domácí záruky. Bylo možné nakombinovat až 18 hlavních jídel. Doprovodným programem pro děti byla výroba draků a jiné podzimní hrátky. Této zdařilé akce využila řada návštěvníků k nedělnímu obědu, škoda jen, že už ve 14 h bylo menu vyprodáno.
7. 10. **Spálov** – od tohoto data bude ordinovat dětský lékař MUDr. Martin Škopík už pouze dvakrát týdně ve Spálově, Odry opustil.
13. 10. **Luboměř** – v sobotu se na obecním úřadě uskutečnil podzimní bazár oblečení a hraček, jehož 50 % výtěžku bylo darováno do MŠ Spálov.
20. 10. **Spálov** – v sobotu od 8 do 9 hod. proběhl firmou Ekoltes Hranice svoz nebezpečného odpadu a elektrozařízení. Zároveň probíhal i sběr velkoobjemového odpadu. Kontejnery byly přistaveny od pátku odpoledne před budovou ÚM a v průběhu sběru jich 9 občané naplnili odpadem.
21. 10. **Spálov** – skauti pozvali rodiče a jejich děti na tradiční DRAKIÁDU ve 14 h. na poli za školkou. V povětrí se vznášelo 20 draků, ale organizátoři se jaksí nedostavili.
25. 10. **Spálov** – městys Spálov, ZŠ a MŠ Spálov a Vlastivědný kroužek uspořádaly ve čtvrtek v 18 hodin lampionový průvod, který zahájila hudba Spálovanka.
26. 10. **Spálov** – Den otevřených dveří a výstavka k 100. výročí vzniku samostatného ČSR v budově školy.
27. 10. **Spálov** – koncert souborů v sokolovně v 19 hodin.
27. 10. **Luboměř** – v sobotu odpoledne připravili Na Drahách zdejší včelaři již 6. ročník včelařské drakiády. Kvůli chladnému a deštivému počasí se sešlo jen málo dětí. Přesto se několik draků na obloze objevilo. Pořadatelé připravili pro účastníky i malé občerstvení včetně opékání špekáčků.
27. 10. **Luboměř** – na sále Lidového domu se uskutečnila Retro zábava, na které k poslechu i tanci zahrála skupina MTM Project z Ostravy. Pořadatelkou byla paní Ivana Šmatelková.

28. 10. **Spálov** – slavnostní mše svatá, uctění památky a položení kytice k pomníku padlých v 1. svět. válce, v 10.30 zahájení výstavy v sokolovně věnované k 100. výročí vzniku samostatné republiky.
28. 10. **Luboměř** – obecní úřad uspořádal za podpory zdejších spolků lampionový průvod, který se konal při příležitosti 100. výročí vzniku samostatného Československa. Průvodu předcházeli proslov starosty obce Jiřího Vlčka a zasazení lípy republiky ve sportovním areálu Na Drahách. Kolem 17 hod. se průvod s lampióny vydal za zvuku slavnostních pochodů (v podání dechové hudby Spálovanka a následně hudbou z rozhlasu) z Drah směrem na dolní konec, kde se u čp. 34 průvod otočil a dále pokračoval po tzv. „Malé straně“ zpět na horní konec až do parku u obecního úřadu. V čele celého průvodu pochodovali hasiči ve stejnokrojích, kteří položili věnec k pomníku padlých. Následovala československá hymna, přednes básní v podání Terezy Lysáckové a Kateřiny Zimové a krátký projev starosty obce. Od hojné účasti na této akci neodradilo ani nepříznivé počasí. Na závěr, po barevném ohňostroji, se podával teplý čaj (pro dospělé s rumem), koláčky, šampaňské a také děti dostaly malou sladkost.
29. 10. **Luboměř** – v zasedací místnosti obecního úřadu proběhlo od 18 hodin ustavující zasedání zastupitelstva obce, na kterém byl zvolen na další volební období nový starosta Mgr. Jiří Vlček. Místostarostou obce se stal pan Miroslav Lev. Následně byli také voleni noví členové jak kontrolního, tak finančního výboru zastupitelstva obce.
30. 10. **Spálov** – v 18 hodin se v salonku sokolovny konalo ustavující zasedání Zastupitelstva městyse Spálova s účastí 7 zastupitelů a 20 občanů. Bylo to první zasedání nově zvolených zastupitelů. Proběhla volba starostky obce – Ludmila Sucháčková a místostarosty – Oldřich Kostka. Byl zřízen finanční a kontrolní výbor, oba výbory jsou tříleté.
- Finanční výbor: předseda Martina Kantorová
členové: Miroslav Král a Emílie Maršálková
- Kontrolní výbor: předseda Luděk Remeš
členové: Ing. Martin Bláha a Jiří Mik
- Také byla zvolena komise pro kulturní a společenský život:
předseda: Marie Flodrová
členové: Lenka Dohnalová a Mgr. Miloslav Chytil
- Nebyla zřízena komise životního prostředí. Zastupitelé schválili odměny za výkony funkcí místostarosta, předseda výboru a člen výboru (6000, 2000 a 1000,-Kč měsíčně).
- LISTOPAD 2018**
10. 11. **Spálov** – městyš Spálov pozval občany na SÁZENÍ TRNEK u příležitosti oslav 100 let republiky, sto stromů. Výsadba probíhala podél cesty od „kule“ k seníku, zde bylo vysázeno 58 stromků, 2 u luční cesty ke Královci a 40 v kruhu okolo louky v udojemu. Účast občanů, mládeže a dětí se mohla srovnat s počtem vysázených slivoní (odrůdy Wangenheimova a Stanley). Na závěr akce opékání klobás a teplý čaj.

10. 11. **Luboměř** – v sobotu odpoledne se Na Drahách opékaly svatomartinské makrely a podával svařáček.
Akci uspořádala hospodská, paní Ivana Šmatelková.
17. 11. **Spálov** – v sokolovně se uskutečnil 2. SKAUTSKÝ SEMINÁŘ A PLES s tímto programem: 8.30 registrace, 9.00 zahájení a přednášky: problematika dětí v pastáku, historie 20. století, pozitivní povahové rysy a chirurg v Africe. 20. 00 PLES, hudba PHS. Vstupné na seminář – dobrovolné, oběd 50,-Kč a ples 100,-Kč, účast na semináři 40 účastníků.
22. 11. **Spálov** – letos, asi o týden dříve, v obci zazářila vánoční výzdoba na sloupech a rozsvítily se i některé předzahrádky. Slavnostní rozsvěcování vánočního stromu s mikulášskou nadílkou se uskuteční až 2. prosince.
24. 11. **Spálov** – oddíl kopané TJ pořádal v sokolovně Kateřinskou zábavu. Zahájení ve 20.30, hudba A-Band, vstupné 70,-Kč. Všechny Kateřinky, Katky a Kačenky měly vstup zdarma. Účast opět převyšovala kapacitu sokolovny, asi 350 platících hostů.
24. 11. **Luboměř** – myslivecké sdružení Královec Spálov uspořádalo ve své honitbě „Cecilský hon“, na kterém myslivci ulovili tři divoká prasata. Následná hostina se konala tradičně v sále Lidového domu. Několik účastníků Kateřinské zábavy se po zábavě změnilo ve vandaly, kteří ničili obecní zařízení a kulturní památky okolo školy, sokolovny a na panské zahradě.
30. 11. **Heltínov** – sbor dobrovolných hasičů uspořádal před obecní kaplí pro občany slavnostní rozsvícení vánočního stromku. Ke zpěvu a poslechu zahrála vánoční písně paní Ludmila Hrušková. Pro návštěvníky bylo připraveno také malé občerstvení.